

Ekoskolu vides novērtējums

SKOLĀM

Aizpildīšanas datums: 30.10.2025

Aizpildīja: Solvita Pavlovskā

Satura rādītājs

Ievads	3
Ekoskolu pamattēmas:	
1. Enerģija	6
2. Transports	10
3. Atkritumi	14
4. Ūdens	17
5. Pārtika	21
Ekoskolu papildtēmas:	
6. Vide un veselība	25
7. Skolas vide un apkārtnē	30
8. Mežs	33
Ekoskolu apkopojošās tēmas:	
9. Bioloģiskā daudzveidība	36
10. Klimata pārmaiņas	40
Līdzdalība/Mācību saturs	43

Ievads

Skolas vides ietekmju novērtējums (turpmāk VN) ir pamatu pamats gada tēmas izvēlei un rīcības plāna veidošanai Ekoskolu programmā. Ir svarīgi, lai tas labi iekļaujas mācību procesā un vienlaikus dod uzticamu informāciju par visām ar vidi saistītām tēmām. Tāpat ir svarīgi, lai VN veikšanā iesaistītos un ar rezultātiem iepazītos pēc iespējas vairāk skolēnu, pedagogu, vecāku un citu ar skolu saistītu cilvēku.

Kas jāatceras

- VN veic Ekopadome, iesaistot pēc iespējas vairāk skolēnu no dažādām klasēm, piemēram, iedalot katrai klasei vienu tēmu; dažādu jomu skolotājus, kas novērtējuma procesu integrē savos mācību priekšmetos; skolas vadības pārstāvi; skolas saimnieku un citus skolas pārstāvjus.
- Pirms uzsākt VN, ir svarīgi sagatavoties – izrunāt jautājumus, izdomāt metodes, sagatavot darba lapas, planšeti vai datoru, rakstāmpiederumus. Ja novērtējuma lapas drukāsi, esat taupīgi – drukāji uz abām lapas pusēm vai uz jau vienreiz izmantotām lapām. Veicot pierakstus, lietoji zīmuli, lai pēc tam lapas varētu izmantot atkārtoti.
- Veicot VN, tiek izmantotas dažādas metodes. Pārsvārā skolēni var sameklēt atbildes paši, uzmanīgi vērojot, izstaigājot iestādi un tās apkārtni. Procesā noderēs arī pieaugušā iesaiste, piemēram, pavāres, vadības, saimnieka un citu skolas pārstāvju sniegtā informācija. Noteikti pētiet situāciju reālajā vidē, nevis tikai izrunāji vai veiciet aptauju!
- Kad tēmas izpētītas un visi jautājumi atbildēti, ir jāizveido kopsavilkums – jāpiefiksē, kas darbojas vislabāk, kur nepieciešami uzlabojumi, un pats svarīgākais – jāizdomā darbības, ko skolas pārstāvji īsteno un iekļaus rīcības plānā, lai situāciju uzlabotu.
- VN izmantoji visa gada garumā, veicot pārraudzību un izvērtēšanu. Kad kādas rīcības plāna aktivitātes ir paveiktas, izvērtēji rezultātus un salīdzināji ar sākotnējo novērtējumu.
- Ir svarīgi informēt pārējos par VN konstatēto. Skolēni var izvietot kopsavilkumu uz Ekodēļa, pastāstīt par rezultātiem saviem klasesbiedriem, vecākiem un citiem skolas pārstāvjiem.

Kā strādāt ar šo vides novērtējuma formu

Šajā VN formā katrai tēmai ir 7 sadaļas:

1. Ievads
2. Skolas izvērtējums
3. Zināšanu, attieksmju un paradumu izvērtējums
4. Jautājumi vecākiem
5. Pētījums
6. Ilgtermiņa salīdzinājums
7. Datu izvērtējums

No 7 sadaļām **vissvarīgākās ir 2., 6. un 7. sadaļa**. Tās aizpilda visām tēmām, pārējās sadaļas aizpilda tikai gada tēmai. Izņēmums ir klimata pārmaiņu tēma, kurai nav atsevišķi izdalīta

2. sadaļa. Šajā tēmā aicinām veikt skolēnu un vecāku aptauju reizē ar skolas izvērtējumu citās tēmās.

- **Skolas izvērtējums**

Svarīgākā VN daļa ir skolas izvērtējuma tabula, kurā katrā tēmā jānovērtē skolas vides ietekmes skalā no 1–5. Šie jautājumi ir labs pamats vispusīgai tēmas izvērtēšanai. Ja kāds no jautājumiem objektīvu apstākļu dēļ neatbilst jūsu skolai, to varat neaizpildīt, pie jautājuma norādot N/A (nav attiecināms). Tāpat ir vērtīgi katru sadaļu papildināt ar saviem jautājumiem.

Atcerieties! Šī sadaļa ir domāta skolas reālās situācijas novērtējumam, nevis kā anketa skolēnu viedokļa noskaidrošanai.

Šīs izvērtējuma tabulas jāpilda visām programmas skolām. Pirmo gadu pievienojušās skolas pilda tabulas piecās pamattēmās (enerģija, transports, atkritumi, ūdens, pārtika) un nākamgad izpēta atlikušās piecas tēmas.

- **Zināšanu, attieksmju un paradumu izvērtējums, jautājumi vecākiem**

Visās tēmās pievienoti daži skolēnu un vecāku aptaujas jautājumi. Tos iespējams rediģēt. Ieteicams aptaujas papildināt arī ar saviem jautājumiem. Ja nepieciešams, varat pievienot aptaujai jautājumu par respondentu informāciju, piemēram, klase, kurā mācās, dzimums u. tml. Aptaujas noteikti var dot pildīt arī citiem skolas pārstāvjiem.

Aptaujas aicinām veikt katru gadu tikai izvēlētajā gada tēmā, kā arī iepriekš īstenotajā tēmā (salīdzinājumam), jo citās tēmās aptauju veikšana jums dos vairāk datu, nekā varēsiet izmantot.

Ir svarīgi arī izvērtēt, cik liela daļa no visiem skolēniem un vecākiem ir aptaujāta, vai izvēlēta respondentu grupa pārstāv jeb reprezentē visus skolēnus un vecākus, proti, tiek nodrošināta dažādu klašu, vecumu, dzimumu pārstāvētība, līdzdalības līmenis (aktīvāka, mazāk aktīva klase), dažādu novirzienu klases, sasniegumi u. tml.).

Vides novērtējuma formā, ko pievienosiet, ierakstiet tikai atbilžu procentus un respondentu skaitu. Aptauju ir iespējas veikt, aizpildot elektroniski Ekoskolu datu bāzē vai izmantojot citus digitālos rīkus, piemēram, [google forms](#) aptauju formu. Šo aptauju izplatīšana un apkopošana jāuztic skolēniem. Tas palīdzēs attīstīt datu apstrādes un zinātniskā darba prasmes.

- **Pētījuma daļa**

Katrai tēmai ir pievienotas arī dažas idejas pētījumiem. Varat veikt arī citu tēmai atbilstošu pētījumu. Šo pētījumu ieteicams veikt pēc visa novērtējuma apkopošanas un rīcības plāna sagatavošanas. Tas var būt labs pamats skolēnu zinātniski pētniecisko darbu izstrādei un reizē palīdzēt izprast vides situāciju skolā.

- **Ilgtermiņa salīdzinājums**

Ir svarīgi ievākt visus ilgtermiņa datus, vēršoties pie skolas tehniskā personāla vai pašvaldības pārstāvjiem. Ja neizdodas iegūt datus, jāatrod cita metode. Piemēram, ja nav iespējams noteikt datus par atkritumu apjomu kopumā, var izmantot atkritumu monitoringu kā metodi.

- **Datu izvērtējums**

Datu izvērtējums jeb kopsavilkums ir būtisks posms pirms rīcības plāna tapšanas. Tam jābūt vispusīgam! Svarīgi piefiksēt gan visus secinājumus no skolas novērtējuma tabulas, gan secinājumus no visām pārējām sadaļām. Piemēram, no skolēnu un vecāku izpratnes aptaujas.

Proti, datu izvērtējumā jāpievieno arī secinājumi par izpratni, attieksmi. Vēlāk tas palīdz izvirzīt izglītojošus mērķus.

Novērtējuma iekļaušana mācību saturā

Ir svarīgi, ka vairākas VN sadaļas tiek integrētas mācību procesā. Datu vākšana var tikt uzticēta vairākām klasēm vai grupām, kā arī Ekopadomes skolēniem, kur skolotāju loma ir būt vairāk kā konsultantiem. Izvērtējums var tikt veikts sociālās zinībās, datu apkopošana – informātikā. Skolas zemākie rezultāti var būt pamats sarunām par šo jautājumu sakārtošanas nozīmi dabaszinību un citās stundās. Iepazīstinot skolēnus ar datiem, var uzdot rakstīt argumentētas esejas, kas palīdzētu izvēlēties skolas gada tēmu.

Praktiskie padomi

Ir svarīgi novērtējuma veikšanas laikā nodrošināt, lai dati būtu uzticami un salīdzināmi. Uzticamāku rezultātu gūšanai vēlams vienu tēmu apskatīt vairākām komandām, pēc tam salīdzinot un pārrunājot rezultātus. Neaizmirstiet pārbaudīt ne tikai klases, bet arī citas telpas. Veicot atkārtotu izvērtēšanu, pēc iespējas aptaujājiēt tos pašus cilvēkus. Novērtējot izmaiņas, vienmēr izmantojiet vienas un tās pašas mērvienības un izvērtēšanas metodes, lai dati būtu pēc iespējas precīzāki.

Pēc novērtējuma veikšanas izveidojiet vizuālu apkopojumu, ar kura palīdzību varēsiet iepazīstināt ar rezultātiem visu skolu.

Enerģija

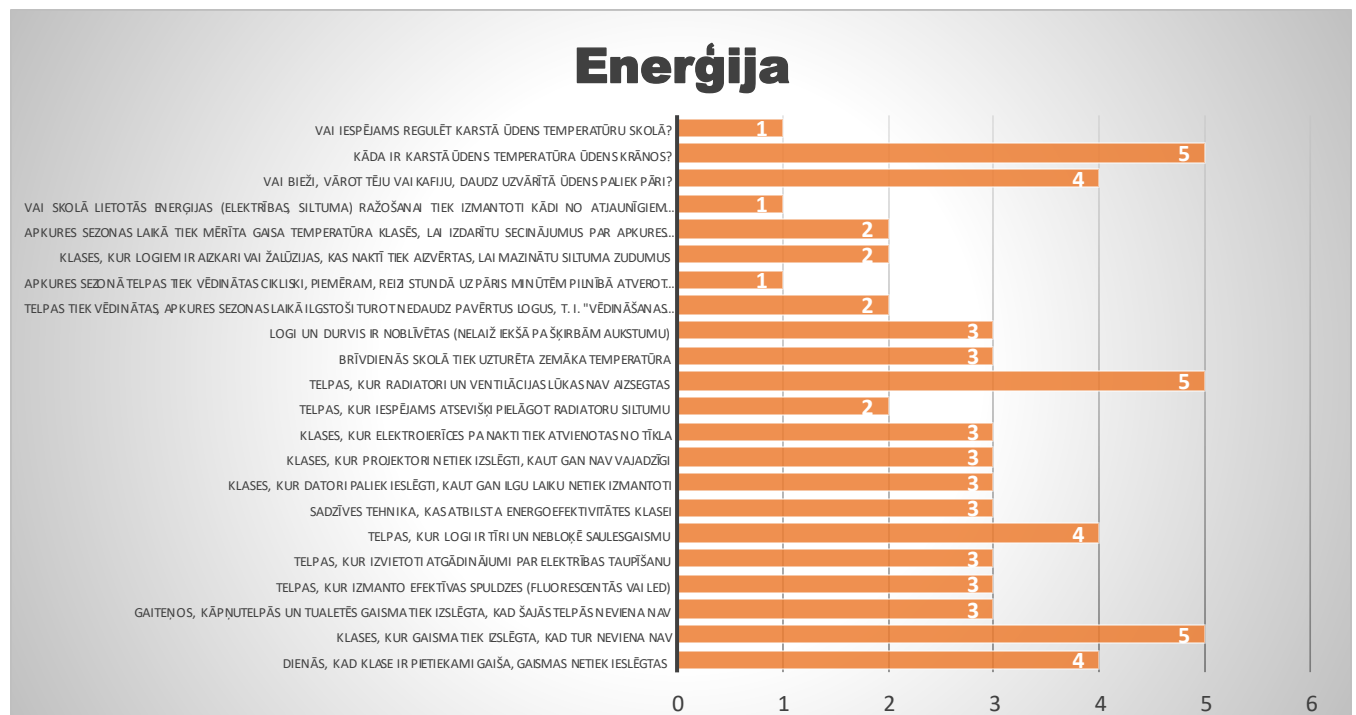
1. Ievads tēmā

Ikdienā patērējot elektrību un ziemā siltumu, skola rada enerģijas ražošanas pieprasījumu. Lai enerģijas ražošanai izmantotu mazāk dabasgāzes un citu fosilo resursu, ir būtiski novērst nelietderīgu elektrības un siltumenerģijas patēriņu. Ir svarīgi mācīt enerģijas taupīšanas principus arī visiem skolas skolēniem, veidojot pamatu viņu rīcībai mājās.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

1 – nepieņemami, 2 – slikti, 3 – apmierinoši, 4 – labi, 5 – lieliski (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

3. Skolēnu zināšanu, paradumu un attieksmju izvērtējums

Kāpēc ir svarīgi taupīt elektrību un ziemā siltumu? (mini divus iemeslus)
Ja vari, nosauc 3 vienkāršas rīcības, kas palīdz ietaupīt visvairāk elektrības vai siltuma!
Cik bieži, esot mājās , tu rīkojies, lai taupītu enerģiju?
- Nekad - Retos gadījumos - Dažreiz - Vairumā gadījumu - Vienmēr
Cik bieži, esot skolā , tu rīkojies, lai taupītu enerģiju?
- Nekad - Retos gadījumos - Dažreiz - Vairumā gadījumu - Vienmēr

Vai ziemas laikā temperatūra skolas telpās tev liekas: a – pārāk augsta, bieži ir karsti b – nedaudz par augstu, jāstaigā bez džempera c – tieši laikā – ne par aukstu, ne par siltu d – pārāk zema, reizēm klasē salstu
Vai tu vēlētos, lai ziemā skolā tiktu rīkotas “Silto džemperu dienas” – skolā tiktu nedaudz pazemināta temperatūra un visi tiktu aicināti sagērbties siltāk, lai samazinātu ietekmi uz vidi un pievērstu uzmanību resursu taupīšanai? a – jā, tas varētu būt 2 nedēļu garumā b – jā, apmēram nedēļu c – jā, bet ne vairāk kā vienu dienu d – nē, man tas nepatīktu

4. Jautājumi vecākiem

Vai ikdienā pievēršat uzmanību siltuma un elektroenerģijas taupīšanai? - Nekad - Retos gadījumos - Dažreiz - Vairumā gadījumu - Vienmēr
Kādas rīcības, jūsu prāt, palīdz ietaupīt visvairāk elektrības vai siltuma! (nosauciet 3)
Elektroierīces arī gaidīšanas režīmā patērē elektroenerģiju. Tāpat arī lādētāji, kas atstāti kontakta ligzdā, bet nav savienoti ar uzlādējamo ierīci. Vai atvienojat no elektrības ierīces un lādētājus, kad tos neizmantojat? - Nekad - Retos gadījumos - Dažreiz - Vairumā gadījumu - Vienmēr
Vai jūsu mājoklī ir iespējams regulēt temperatūru apkures sezonā? - Jā, visur - Daļā telpu - Nē
Kāda temperatūra ir jūsu mājoklī ziemā? Vidēji C
Vai mēdzat ziemā ilgstoši atstāt logus nedaudz pavērtus, t. i. “vēdināšanas režīmā”? - Nekad - Reti - Dažreiz - Bieži - Vienmēr
Cik būtiska jums liekas enerģijas taupīšana, lai samazinātu ietekmi uz vidi? a – ļoti būtiska b – tā ir svarīga, tomēr nav būtiskākā ietekme uz vidi c – enerģijas taupīšana nevar būtiski samazināt mūsu ietekmi uz vidi

5. Pētījums

1. Izmantojot Vides izglītības fonda CO₂ kalkulatoru, aprēķini skolas radīto ietekmi uz klimata pārmaiņām, uzzini, kurās jomās tā ir lielākā un ko varētu darīt, lai to mazinātu. Vairāk informācijas – <http://co2.videsfonds.lv/ka-stradat>
2. Izpētiet, no kādiem energoresursiem šobrīd ražo skolā izmantoto elektrību un siltumu. Papildus varat izpētīt un analizēt skolas iespējas izmantot vairāk atjaunīgos energoresursus, izstrādāt priekšlikumus pašvaldībai.

6. Ilgtermiņa salīdzinājums

	Gads					
Kas jānoskaidro	...	2021	2022	2023	2024	2025
Elektrības patēriņš oktobrī (kWh)		12980	13556	13232	13173	
Elektrības patēriņš gada laikā (kWh)		15912 3	15998 1	15979 0	15883	
Siltuma patēriņš novembrī (kWh)		83	79	80	81	
Siltuma patēriņš gada laikā (kWh)		591	556	573	579	
Skolas ietekme uz klimata pārmaiņām (tonnas CO ₂)						

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā vislabāk darbojas saistībā ar enerģijas tēmu?</i>	Pateicoties atgādnēm par elektrības taupīšanu, diezgan labi tiek izslēgtas gaismas skolas telpās- klašu kabinetos, gaitenēs, kurās neviens neatrodas. Tā kā daudzās tualetes telpās ir sensorlampas, tas arī palīdz taupīt elektrību. Skolotāji izslēdz datorus un projektorus, kad tie netiek lietoti. Veiksmīgi tiek taupīta arī siltumenerģija- gan rūpējoties par logu tīrību, gan ievērojot saudzīgo vēdināšanu apkures sezonā, gan turot neaizklātus radiatorus. Telpās, kur ir jaunie radiatoru, ir iespēja mainīt temperatūru.
<i>Kuros jautājumos enerģijas tēmā nepieciešami uzlabojumi?</i>	Brīvdienās vajadzētu atslēgt no strāvas elektroierīces (datorus, printerus, kopētājus, projektorus). Iespēju robežās nomainīt spuldzes uz sensorspuldzēm. Siltumenerģijas taupīšanā izmantot žalūziju aizvēršanu nakts periodā.

Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?

(Šeit jūs pierakstāt idejas rīcības plānam, citiem vārdiem, risinājumus nepieciešamajiem uzlabojumiem)

Priekšlikumus izteikt skolas vadībai un DV saimniecības jautājumos.

Skolēniem iet pie skolotājiem un mudināt izslēgt nevajadzīgās elektroierīces nakts periodā un brīvlaikos.

Transports

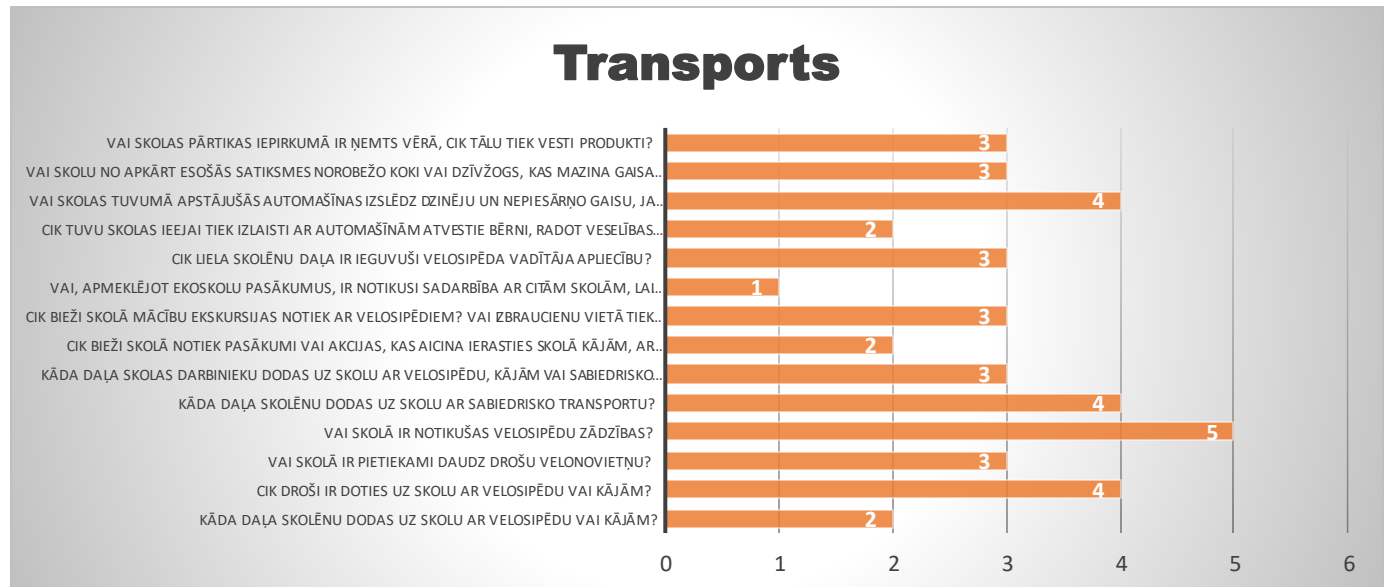
1. Ievads tēmā

Skolēni var nokļūt uz skolu dažādos veidos – gan ar vecāku auto, gan skolas vai sabiedrisko transportu, kā arī ar velosipēdu vai kājām. Dažiem skolēniem auto ir vienīgā iespējamā izvēle. Tomēr daudzos gadījumos Ekoskolas var veicināt ceļu līdz skolai veikt ar videi draudzīgākiem pārvietošanās veidiem, kas var uzlabot arī garastāvokli un veselību.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

1 – *nepieņemami*, 2 – *slikti*, 3 – *apmierinoši*, 4 – *labi*, 5 – *lieliski* (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

3. Skolēnu zināšanu, paradumu un attieksmju izvērtējums

Kāpēc svarīgi pārvietoties kājām un ar velosipēdu? (mini divus iemeslus)
Kāpēc svarīgi pēc iespējas biežāk izvēlēties sabiedrisko transportu automašīnas vietā?
Kā tu visbiežāk nokļūsti skolā? a) kājām b) ar velosipēdu c) ar skrejriteni d) ar sabiedrisko transportu e) ar automašīnu f) cits _____
Atzīmē attālumu, ko tu parasti veic līdz skolai: a) līdz 3 km b) 3–5 km c) 5–10 km

d) vairāk nekā 10 km
Vai tev šķiet, ka ceļā uz skolu būtu nepieciešami kādi uzlabojumi, lai padarītu iešanu uz skolu drošāku un patīkamāku? Ja jā, kādi tie būtu?
Vai tev šķiet, ka ceļā uz skolu vai pašā skolā būtu nepieciešami kādi uzlabojumi, lai padarītu braukšanu ar velosipēdu uz skolu drošāku un patīkamāku? Ja jā, kādi tie būtu?

4. Jautājumi vecākiem

Kādus transportlīdzekļus esat izmantojis(-usi) pēdējo 4 nedēļu laikā? (atzīmē visus atbilstošos) • Privātā automašīna • Īrēta automašīna • Autobuss • Taksometrs • Motocikls • Velosipēds • Elektriskais skrejriteņs • Vilciens • Tramvajs vai trolejbuss • Pārvietojos kājām • Cits:
Kuru no iepriekš minētajiem transportlīdzekļiem esat izmantojis(-usi) visvairāk pēdējo 4 nedēļu laikā? (viena atbilde)
Kādēļ tieši šo transporta veidu?
Vai ikdienā domājat, kā samazināt savas oglekļa emisijas? 1) jā 2) nē 3) dažreiz 4) nezinu, kas ir oglekļa emisijas
Kā jūsu bērni visbiežāk nokļūst skolā? 1) kājām 2) ar velosipēdu 3) ar sabiedrisko transportu 4) ar automašīnu 5) cits _____
Vai, jūsuprāt, bērniem doties uz skolu kājām vai ar velosipēdu ir droši? Ja nē, kādi uzlabojumi skolā vai skolas apkārtnē būtu nepieciešami?

5. Pētījums

1. Veiciet kājāmgājēju maršrutu izpēti. Mērķis ir apskatīt gājēju ceļus un ietves, kas ved uz skolu. Tas nozīmē iet pa šiem ceļiem un veikt piezīmes par to pozitīvajām un negatīvajām iezīmēm (piemēram, ceļa segumu, sliktu apgaismojumu, bīstamiem krustojumiem). Līdzīgu pētījumu var veikt arī par velomaršrutiem, pirms tam noskaidrojot, pa kādiem maršrutiem bērni un pieaugušie visbiežāk ierodas skolā, cik lielus attālumus veic. Šo pētījumu rezultātus un ieteikumus ir vērts iesniegt pašvaldībā, lai situāciju uzlabotu.
2. Veiciet padziļinātu izpēti par veidiem, kā skolēni un skolas darbinieki ierodas skolā. Papildus var pētīt, **kādēļ** skolēni un darbinieki izvēlas konkrēto nokļūšanas veidu, kā arī to, kas varētu motivēt viņus vairāk pārvietoties kājām, ar velosipēdu vai sabiedrisko transportu.

6. Ilgtermiņa salīdzinājums

Kas jānoskaidro	Gads					
	...	2021	2022	2023	2024	2025
Skolēni, kas oktobrī uz skolu dodas: kājām (%)		6	5	6	5	5
ar velosipēdu (%)		6	6	7	8	5
ar skolas vai sabiedrisko transportu (%)		44	45	44	44	46
ar automašīnu, kopā ar citiem skolēniem (%)		1	0	1	5	5
ar automašīnu (tiek vesti atsevišķi) (%)		43	44	42	37	39
Darbinieki, kas uz skolu dodas kājām, ar velosipēdu vai sabiedrisko transportu (oktobrī) (%)		36	37	39	29	32
Darbinieki, kas uz skolu dodas ar automašīnu, braucot vairāki kopā (oktobrī) (%)		22	20	20	17	16
Darbinieki, kas uz skolu dodas ar automašīnu, braucot tajā vieni paši (oktobrī) (%)		42	43	41	54	50

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā vislabāk darbojas saistībā ar videi draudzīgu transportu?</i>	Nokļūšana skolā ar kājām vai velosipēdu ir droša no Sišu puses, jo līdz skolai ir izbūvēti apgaismoti, noasfaltēti veloceliņi/ gājēju ceļi. Bet no Ulbrokas puses patreiz ir problemātiska nokļūšana, jo tiek veikta gājēju un veloceliņu pārbūve Pašvaldība nodrošina skolēnu nokļūšanu uz skolu ar skolas autobusiem, līdz skolai kursē arī sabiedriskais transports no Rīgas un Salaspils, līdz ar to mazāk tiek

	tērēts individuālais transports un rodas mazāk izplūdes gāzes ap skolu. Velosipēdus pie skolas novietot ir droši, jo nav notikušas nekādas zādzības, ne arī bojājumi. Sakarā ar Sākumskolas ēkas nodošanu ekspluatācija, ir palielinājies velosipēdu novietņu skaits.
<i>Kuros transporta jautājumos nepieciešami uzlabojumi?</i>	Skola atrodas ārpus blīvi apdzīvotajām Stopiņu pagasta vietām, kā rezultātā lielākā daļa skolēnu tiek vesti uz skolu ar sabiedrisko vai individuālo transportu, jo līdz mājām ir liels attālums. Un ne no visām vietām pašreiz ir droši pārvietoties ar velosipēdu vai nākt kājām, jo ne visur ir gājēju, veloceliņi.
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i> <i>(Šeit jūs pierakstāt idejas rīcības plānam, citiem vārdiem, risinājumus nepieciešamajiem uzlabojumiem)</i>	Aicināt tuvāk skolai dzīvojošos skolēnus vismaz siltajā laika periodā doties uz skolu ar velosipēdu un kājām. Klašu kolektīvos rosināt rudens un pavasara ekskursijas organizēt ar velosipēdiem un pārgājienus ar kājām.

Atkritumi

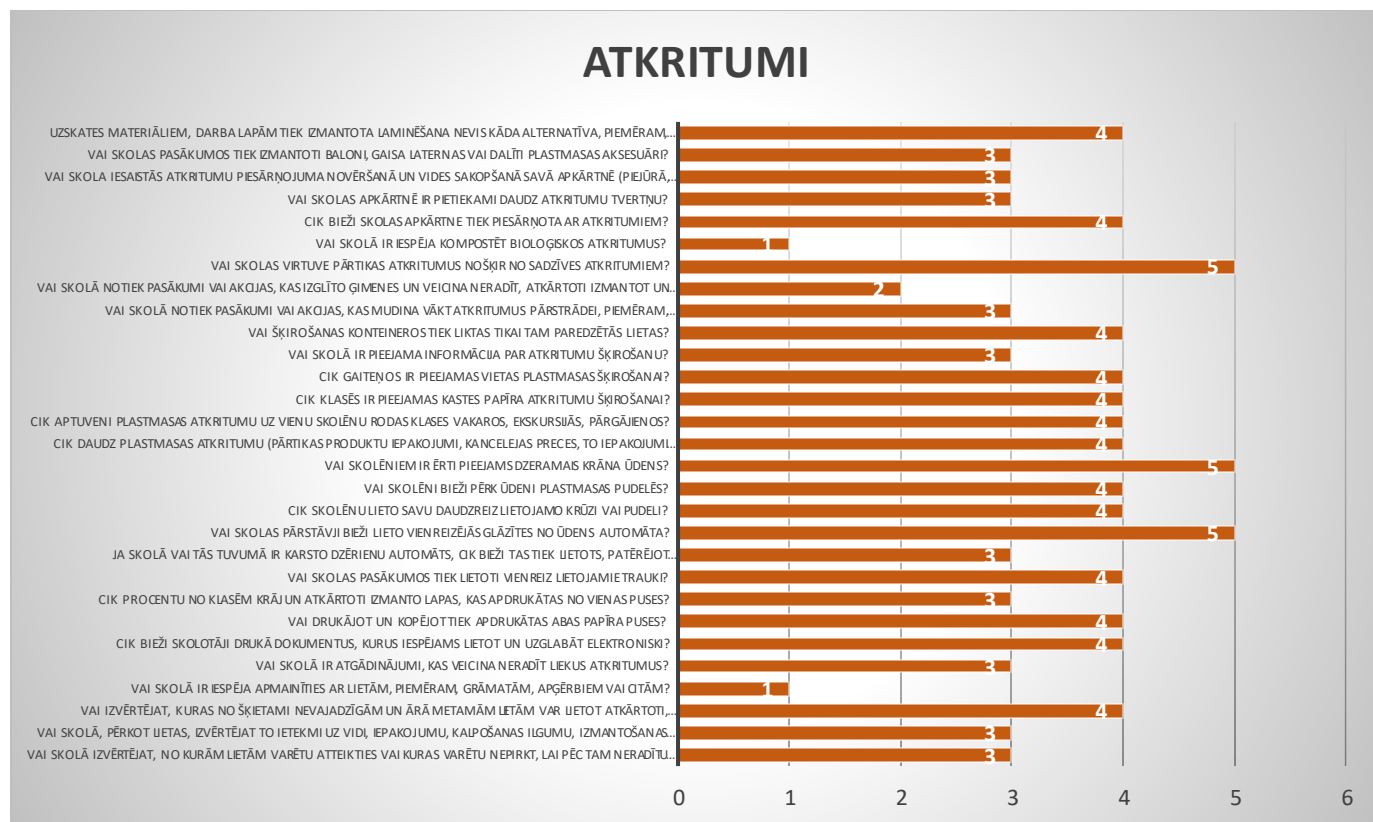
1. Ievads tēmā

Parasti mēs pat neapzināmies, cik daudz atkritumu radām un ko ar tiem darām. Atkritumu rašanos nosaka mūsu ikdienas paradumi – tāpēc Ekoskolas uzdevums ir radīt tādu vidi, kurā rodas pieradums **samazināt** atkritumu rašanos, **atkārtoti izmantot** un **pārstrādāt** tos. Ir svarīgi arī izdomāt risinājumus, lai novērstu atkritumu izmešanu tam nepiemērotās vietās.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

1 – *nepieņemami*, 2 – *slikti*, 3 – *apmierinoši*, 4 – *labi*, 5 – *lieliski* (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

3. Skolēnu zināšanu, paradumu un attieksmju izvērtējums

Kāpēc, tavuprāt, ir svarīgi samazināt plastmasas daudzumu mūsu ikdienā? (mini divus iemeslus)
Cik bieži tu pērc dzērienus, našķus vai citus produktus plastmasas iepakojumā?
a) katru dienu b) vairākas reizes nedēļā c) 1 reizi nedēļā vai retāk d) nekad nepērku produktus plastmasas iepakojumā
Cik daudz dzērienu plastmasas vai skārda iepakojumā tu iegādājies vai izlieto 2 nedēļu laikā?
a) vienu vai mazāk b) 2–3

c) 4–5 d) vairāk nekā 5
Kura no šīm, tavuprāt, ir svarīgākā rīcība, lai mazinātu atkritumu radītās problēmas? a) atkritumu izmešana tam paredzētās vietās b) novērst un mazināt atkritumu rašanos c) šķirot atkritumus
Vai tu mājās šķiro atkritumus? - jā - nē - reizēm - nav iespējas šķirot
Vai tu skolā šķiro atkritumus? - jā - nē - reizēm - nav iespējas šķirot
Ko tu ikdienā dari, lai risinātu atkritumu problēmu? (mini dažus rīcības piemērus)

4. Jautājumi vecākiem

Vai ģimenē cenšaties samazināt ikdienā radīto atkritumu apjomu? - Jā - Nē
Ja atbildējāt "Jā", lūdzu, precizējiet, kādā veidā? (atzīmē visus atbilstošos) • izmantoju atkārtoti lietojamu iepirkumu maisu un mazos maisiņus • ārpus mājas izmantoju atkārtoti lietojamu pudeli un/vai krūzi • izvairo no lieka iepakojuma, pērkot produktus • izvairo no vienreizlietojamu trauku izmantošanas • pārdomāju pirkumus, pērku tikai nepieciešamāko • cenšos neradīt pārtikas atkritumus • mājās veidoju kompostu • salaboju sadzīves priekšmetus, pirms pērku jaunus • piedāvāju citiem sev nevajadzīgās lietas • iegādājos lietotas preces • cits:
Vai jūsu dzīvesvietā ir pieejami atkritumu šķirošanas konteineri? a) jā, visi nepieciešamie šķirošanas konteineri atrodas netālu no dzīvesvietas b) nē, šķirošanas konteineri nav pieejami c) daļēji, dažus atkritumu veidus jānogādā citur
Vai jūsu ģimenē šķiro atkritumus? a) jā b) nē c) neregulāri
Vai informācija par prasībām atkritumu šķirošanā ir pietiekama un saprotama? a) jā, jautājumu nav b) nē, ir daudz neskaidrību c) daļēji, ir dažas neskaidrības
Vai jūsu ģimene izmanto depozīta sistēmu dzērienu iepakojuma nodošanai? a) jā

- b) nē
- c) neregulāri
- d) nepērkam dzērienus depozīta iepakojumos

5. Pētījums

- Izpētiet, kas tieši atrodas atkritumu grozos skolas gaitēnos, klasēs (arī šķīrotajos atkritumos). To var darīt, atkritumus arī neņemot ārā. Izveidojiet biežāk sastopamo atkritumu veidu (piemēram, iepakojuma veidu) sarakstu, īpašu uzmanību pievēršot plastmasas atkritumiem. Izmantojiet šo sarakstu, lai domātu par rīcībām, kas mazinātu un novērstu šo atkritumu rašanos. Ja ir vēlme nopietnāk izpētīt šo tēmu, atkritumu audita forma un padomi pieejami šeit: <https://ej.uz/atkritumu-audits>
- Izpētiet, kāda sadzīvē vai/un skolā lietota priekšmeta ietekmi uz vidi, veicot dzīves cikla analīzi. Tas nozīmē analizēt katru no pieciem produkta dzīves cikla posmiem: izejmateriālu iegūšanu, ražošanas procesu, produkta transportēšanu, lietošanu un produkta dzīves cikla beigas. Katram posmam jāizpēta patērētie resursi, kā arī radušās ietekmes uz vidi. Noslēgumā aiciniet skolēnus sniegt priekšlikumus produkta vides ietekmju samazināšanai un iespējamām videi draudzīgākām alternatīvām. Gatavs plāns šai aktivitātei atrodams projekta E-SPACE metodiskajā materiālā, kas pieejams šeit: ej.uz/ae-projekta-mape

6. Ilgtermiņa salīdzinājums

Kas jānoskaidro	Gads					
	...	2021	2022	2023	2024	2025
Nešķīrto sadzīves atkritumu apjoms (Pierakstiet mērvienību – kg vai m ³)						
Šķīrto atkritumu apjoms (Pierakstiet mērvienību – kg vai m ³)						
Atkritumi veidi, kas tiek šķīroti un nodoti pārstrādei (norādiet atbilstošos burtus):						
a. Papīrs		a	a	a	a	a
b. Kartons		b	b	b	b	b
c. Plastmasa		c	c	c	c	c
d. Stikls		d	d	d	d	d
e. Skārdenes		e	e	e	e	e
f. Elektroierīces		f	f	f	f	f
g. Baterijas		g	g	g	g	g
h. Spuldzes		h	h	h	h	h
i. Tekstils		i	i	i	i	i
j. Pārtikas atlikumi		j	j	j	j	j

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
--	----------------------

<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā vislabāk darbojas saistībā ar atkritumiem?</i>	Skolā notiek atkritumu šķirošana- šķirošanas konteineri atrodas gan skolas gaitēšos (plastmasai, papīram, sadzīves atkritumiem), gan pie skolas (papīram, plastmasai, stiklam, sadzīves atkritumiem), gan klašu telpās (papīram), vestibīlā pie dežuranta (baterijām, depoziātam). Šķirošana notiek lielākajā daļā ģimeņu. Skolas apkopējas un ēdnīcas darbinieki ievēro atkritumu šķirošanas noteikumus lielajos konteineros. Atsevišķi tiek vāktas spuldzes, metāls, elektroiekārtas un nodotas utilizācijai. Maz tiek izmantoti vienreizlietojamie trauki. Daudzi materiālu(papīrs, tekstils, plastmasa) pārpalikumi tiek lietoti, veidojot darbus mācību stundās, kā arī telpu dekorus.
<i>Kur saistībā ar atkritumiem nepieciešami uzlabojumi?</i>	Jaunajā sākumskolas ēkā nav uzstādīti šķirošanas konteineri. Atsevišķi skolēni nešķiro atkritumus vai arī met tos nepareizajā konteinerā, kā arī met tos zemē. Skolas piena programmā tiek skolēniem doti "Rasēni" 200ml iepakojumos, kas rada lielu atkritumu apjomu.
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i> <i>(Šeit jūs pierakstāt idejas rīcības plānam, citiem vārdiem, risinājumus nepieciešamajiem uzlabojumiem)</i>	Sagādāt makulatūras kastes sākumskolas ēkai. Sākumskolā izvietot informatīvās atgādnēs par atkritumu šķirošanu. Organizēt radošās darbnīcas, kurās rosināt no materiālu pārpalikumiem radīt jaunas lietas- dekorus, aksesuārus u.c. Iesaistīt skolēnus skolas apkārtnes sakopšanas talkās.

Ūdens

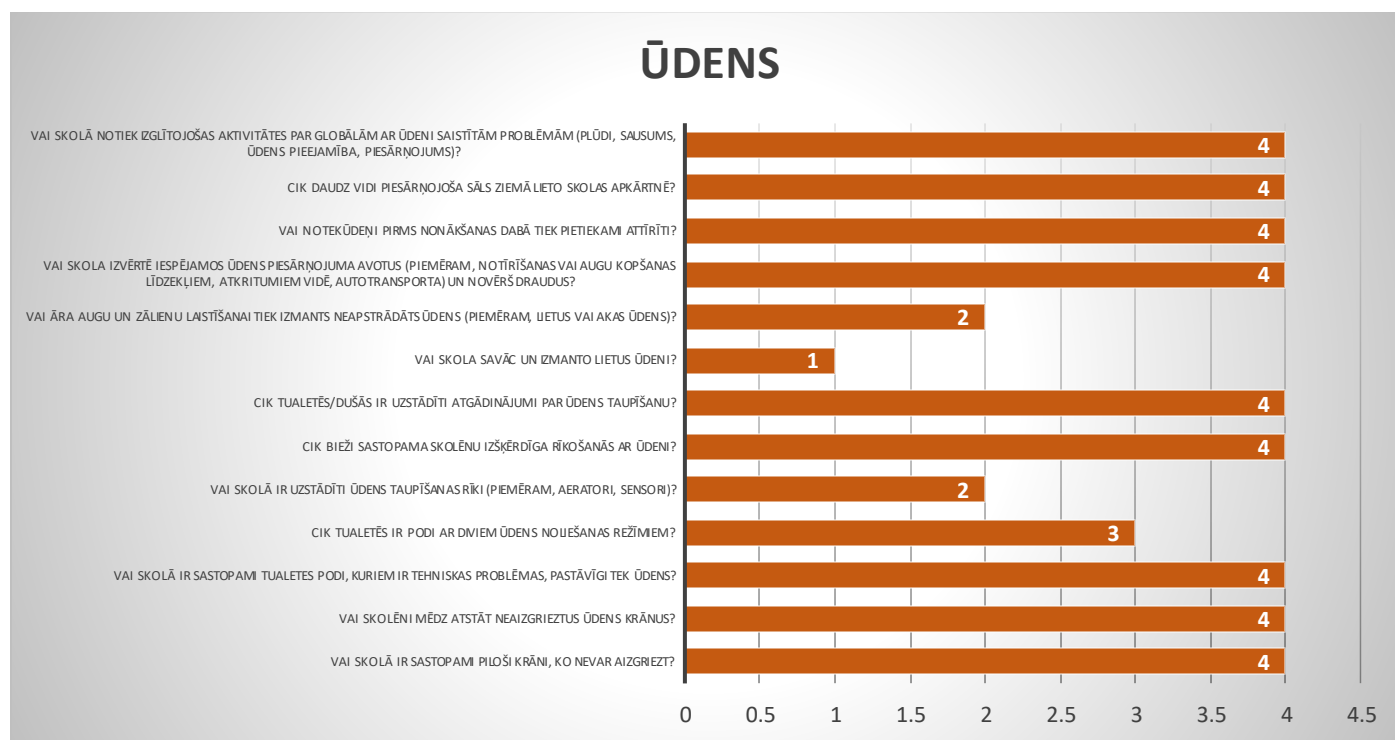
1. Ievads tēmā

Lai arī Latvijā nav vietu, kur mēs varētu izsmelt dzeramā ūdens krājumus, ir vērts ūdeni taupīt, lai samazinātu tā iegūšanai un apstrādei nepieciešamo enerģiju. Tāpat ir svarīgi izpētīt, vai skolas radītie notekūdeņi nepiesāņo vidi un tiek pietiekami attīrīti, pirms ūdens atkal nonāk dabā.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

1 – nepieņemami, 2 – slikti, 3 – apmierinoši, 4 – labi, 5 – lieliski (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

3. Skolēnu zināšanu, paradumu un attieksmju izvērtējums

<i>Kāpēc, tavuprāt, ir svarīgi taupīt ūdeni tādā valstī kā Latvija, kur ir pietiekami saldūdens krājumi? (mini divus iemeslus)</i>				
<i>Ja vari, nosauc 3 vienkāršas rīcības, kas palīdz ietaupīt visvairāk ūdens!</i>				
<i>Cik bieži, esot mājās, tu rīkojies, lai taupītu ūdeni?</i>				
- Nekad	- Retos gadījumos	- Dažreiz	- Vairumā gadījumu	- Vienmēr
<i>Cik bieži, esot skolā, tu rīkojies, lai taupītu ūdeni?</i>				
- Nekad	- Retos gadījumos	- Dažreiz	- Vairumā gadījumu	- Vienmēr

Uzraksti kas, tavuprāt, notiek ar skolā izlietoto ūdeni, pirms tas atkal nonāk dabā?
Vai tu vēlētos doties ekskursijā aplūkot notekūdeņu attīrīšanas iekārtas?
- Jā - Nē, tas nelielas interese - Esmu jau apmeklējis(-usi)

4. Jautājumi vecākiem

Kaut arī Latvijā ir pietiekami dzeramā ūdens krājumi, ir vērts ūdeni taupīt, lai samazinātu tā iegūšanai un apstrādei nepieciešamo enerģiju.
Vai ģimenē cenšaties samazināt ikdienā patērētā ūdens daudzumu?
- Jā - Nē
Ja atbildējāt "Jā", lūdzu, precizējiet, kādā veidā? (atzīmē visus atbilstošos)
• lietojam ūdens krānus, kuriem ir aeratori • aizgriežam krānu, kamēr tīrām zobus • aizgriežam krānu, kamēr saņemam rokas • biežāk ejam dušā, nevis vannā • cenšamies dušā neuzturēties ilgi / neļejam vannu pārāk pilnu • izmantojam atbilstošo ūdens nolaišanas pogu tualetē (ja ir divas) • uzraugām, lai krāni nepil / lai tualetes poda tvertne netek • nemazgājam augļus vai dārzeņus tekošā ūdenī • nemazgājam traukus tekošā ūdenī • izmantojam trauku mazgājamo mašīnu • darbinām veļas mazgājamo mašīnu tikai tad, ja tā ir pilna • cits:
Vai mājās lietojat krāna ūdeni dzeršanai?
- Jā, bez papildu apstrādes - Jā, tikai vārītu - Jā, filtrētu - Nē
Ja atbildējāt "Nē", kāda veida ūdeni lietojat dzeršanai un kādēļ?
Vai, izvēloties tīrīšanas un mazgāšanas līdzekļus, pievēršat uzmanību, lai tie būtu videi draudzīgi (ir ekomarkējums, bioloģiski noārdāmi, nekaitē ūdens iemītniekiem u. tml)?
- Jā - Nē - Dažreiz

5. Pētījums

1. Izpētiet apkārtnes upes, ezerus vai citas ūdenstilpes. Noskaidrojiet, kāds ir to ekoloģiskais stāvoklis un kas to ietekmē. Novērojiet, vai apkārtne ir kādi iespējamie ūdens piesārņojuma avoti. Ja iespējams, veiciet ūdens sastāva ķīmiskās analīzes.
2. Var veikt dažādus aprēķinus – cik daudz ūdens, enerģijas un/vai naudas var ietaupīt, mainot dažādus ūdens lietošanas paradumus. Piemēram, cik daudz ūdens (un līdz ar to enerģijas un naudas) var ietaupīt, ja dušā mazgājas 5 minūtes, nevis 10, un tamlīdzīgi.

6. Ilgtermiņa salīdzinājums

	Gads					
Kas jānoskaidro?	...	2021	2022	2023	2024	2025
Patērētā ūdens apjoms (septembrī)		894	1184	985	1031	1072

(m ³)						
Patērētā ūdens apjoms (gadā)		9326	11260	9975	10836	
(m ³)						

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā vislabāk darbojas saistībā ar ūdens izmantošanu?</i>	Tīrs dzeramais ūdens ir pieejams ūdens automātos gan vecajā ēkā, gan jaunajā sākumskolas ēkā un jebkurā ūdens krānā, jo skolas ūdens analīzes atbilst dzeramajam ūdenim pateicoties tam, ka ir uzstādīti papildus filtri. Skolā ir autonomas dziļurbums, no kura skolai tiek ņemts ūdens. Ūdens krāns ir pieejams gandrīz katrā klases telpā. Lielākajā daļā tualetu uzstādīti "taupīgie" ūdens regulatori ar 2 stāvokļiem. Ir jaucējtipa ūdens krāni, kas arī ir ekonomiskāki. Pie ūdenskrāniem vecajā ēkā ir izvietotas atgādnēs par ūdens taupīšanu. Pārsvārā pēc ūdens lietošanas tualetes telpās un klašu kabinetos krāni tiek aizgriezti. Skolas tehniskie darbinieki regulāri novērš krānu un citu ar ūdeni saistīto iekārtu bojājumus.
<i>Kuros jautājumos nepieciešami uzlabojumi?</i>	Skolēniem ir jānodrošina zināšanas par ūdens attīrīšanas iekārtām. Nenotiek lietots ūdens izmantošana. Trūkst atgādnēs par ūdens taupīšanu sākumskolas ēkā.

Ko Ekopadome **varētu darīt**, lai ieviestu šos uzlabojumus?

(Šeit jūs pierakstāt idejas **rīcības plānam**, citiem vārdiem, risinājumus nepieciešamajiem uzlabojumiem)

Ieteikt klasēm organizēt ekskursijas uz tuvākajām ūdens attīrīšanas iekārtām.

Izvietot atgādnēs par ūdens taupīšanu sākumskolas ēkā.

Rīkot aktivitātes Ūdens dienā saistībā par ūdens piesārņojumu un tā novēršanu.

Ieteikt priekšlikumus skolas vadībai par lietus ūdens savākšanu un praktisku izmantošanu, piemēram, zālāja, apstādījumu laistīšanu.

Pārtika

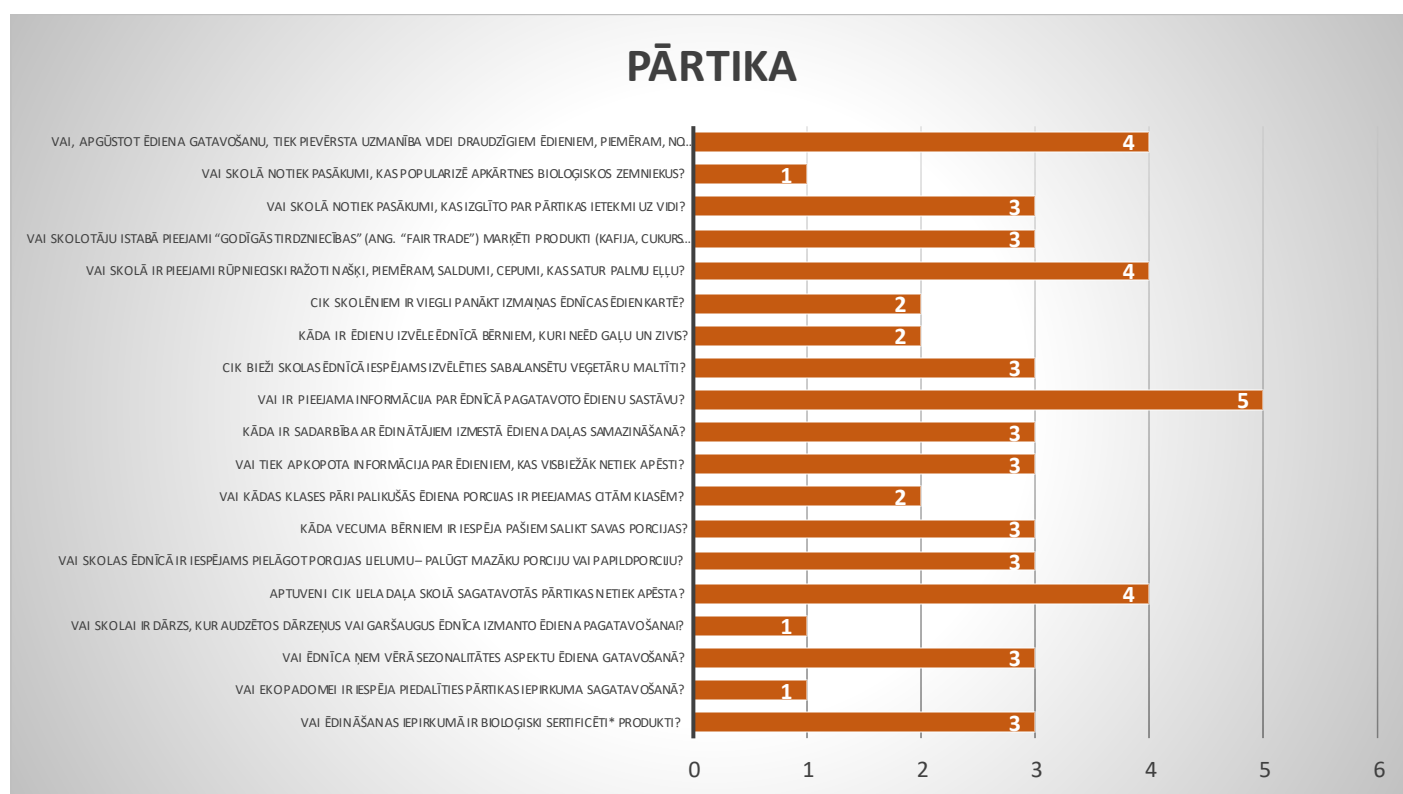
1. Ievads tēmā

Katru dienu uz skolas ēdnīcām no tuvākas un tālākas apkārtnes plūst pārtikas produktu kilogrami. Sadarbojoties ar pašvaldību un uzliekot skaidras zaļā iepirkuma prasības, var panākt, ka šī pārtika ir audzēta atbildīgi pret vidi. Skolā var panākt to, ka arvien mazāk cilvēkiem domātas pārtikas nonāk atkritumos vai tiek izbarota dzīvniekiem. Ir svarīgi arī izglītēt visu skolu un vecākus par videi draudzīgākajiem produktiem (rūpnieciski audzēta gaļa, olas, piens, palmu eļļa), lai mudinātu samazināt to klātbūtni mūsu ēdienā.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

1 – nepieņemami, 2 – slikti, 3 – apmierinoši, 4 – labi, 5 – lieliski (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

3. Skolēnu zināšanu, paradumu un attieksmju izvērtējums

Kuri no šiem tev šķiet svarīgākie principi, kas jāievēro, lai ēstu videi draudzīgi? (iespējams atzīmēt vairākus variantus)

- Jāaudzē pārtika pašam
- Jāpērk tikai Latvijā ražoti produkti
- Jāpērk bioloģiski sertificēti produkti
- Jāsamazina izmestās pārtikas daudzums
- Jāpērk augļi un dārzeņi, kuriem šobrīd ir ražas sezona
- Jāsamazina rūpnieciski audzētas gaļas, olu, piena patēriņš

• Jāsamazina gatavo produktu pirkšana no veikala un vairāk jāgatavo mājās • Jāsamazina produktu patēriņš, kas satur palmu eļļu
Vai piekrīti, ka videi draudzīga ēšana ikdienā nav dārgāka? - jā, var būt pat lētāka - nē, ir dārgāka - neesmu drošs
Kā, tavuprāt, bioloģiski audzēta pārtika atšķiras no parastās?
Vai tu ikdienā ēd produktus, kuru sastāvā ir palmu eļļu? - nē - ļoti maz - jā, diezgan daudz - nezinu, kuros ir palmu eļļu
Vai, ēdot skolas ēdnīcā, tu apēd visu porciju? - Vienmēr - Vairumā gadījumu - Dažreiz - Retos gadījumos - Nekad
Kuri ēdieni skolas ēdnīcā tev garšo vislabāk? (nosauc 3)
Kuri ēdieni skolas ēdnīcā tev negaršo? (nosauc 3)
Vai tev patīk gatavot ēst? - jā - nē - Īsti neprotu neko gatavot
Vai zini produktus, kas ir videi ļoti draudzīgi – tiem ir maza ietekme uz klimata pārmaiņām un dabu, nepieciešams maz resursu (ūdens, enerģijas, zemes platības u. c.), lai tos saražotu? - jā - nē - neesmu drošs
Kas ir šie produkti?
Vai tu vēlētos piedalīties pasākumā, kur mācās gatavot videi draudzīgus ēdienus vai našķus? - Jā, ja tas notiktu skolā - Jā, ja tas notiktu ārpus skolas (piemēram, ekskursijas laikā) - Nē, tas neliekas interesanti

4. Jautājumi vecākiem

Aptaujājot vecākus, iesakām izmantot Ekoskolu anketu pārtikas patēriņa paradumu noskaidrošanai mājāsaimniecībās. Šeit pievienojiet galvenos secinājumus. Anketa atrodama šeit: https://ej.uz/partikas_aptaujas. Jums būs nepieciešams:

- 1) *Izvērtējums_mājsaimniecības.doc*
- 2) *Izvērtējums_mājsaimniecības_9_jaut_tabula.doc*
- 3) *Ģimenes_anketu_apkopošanas_modelis.doc*

5. Pētījums

1. Izmantojiet projekta “Ēdam atbildīgi” anketas, lai izpētītu skolas ēdnīcas un kafejnīcas/pārtikas automātu (ja ir) atbilstību atbildīgā pārtikas patēriņa principiem. Anketa atrodama šeit: https://ej.uz/partikas_aptaujas. Jums būs nepieciešams:
 - a. *Izvērtējuma_ievads.doc*
 - b. *Izvērtējums_ēdnīca_obl.doc*
 - c. *Izvērtējums_kafejnīca_automāti.doc*,
 - d. papildus var izmantot *Izvērtējums_ēdnīca_izv.doc*

2. Noskaidrojiet, cik daudz veģetāriešu un vegānu ir skolas kolektīvā. Vai un ko viņi ēd skolas ēdnīcā? Vai skolas ēdnīcas piedāvājums cilvēkiem, kuri neēd gaļu vai vispār nelieto uzturā dzīvnieku izcelsmes produktus, ir pārdomāts un sabalansēts? Kādi produkti vai ēdieni būtu jāiekļauj skolas ēdienkartē, lai apmierinātu veģetāriešu un vegānu vajadzības?

3. **6. Ilgtermiņa salīdzinājums**

*Darba lapa pārtikas atkritumu izpētei skolā: <https://ej.uz/partikas-atkritumi1>

	Gads					
Kas jānoskaidro						
Izmestās pārtikas daudzums gadā, (kg)						
Izmestās pārtikas daudzums gadā uz vienu bērnu, (kg)						
Izmestās pārtikas daudzums vidēji dienā uz vienu bērnu, (grami)						
Bioloģiski sertificētas pārtikas īpatsvars (no kopējām ēdināšanas izmaksām, %)						

P.S. Tabulu nav iespējams aizpildīt, jo skolas ēdnīca šādus datus nesniedz.

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā vislabāk darbojas saistībā ar pārtikas tēmu?</i>	Ir diezgan maz pārtikas atkritumu, tas nozīmē to, ka tiek piedāvāti tie ēdieni, kurus skolēni labprātāk ēd. Tiek rīkotas aptaujas skolēniem un vecākiem, kurās ir iespēja izteikt vēlmes par pusdienu ēdienu un “našķu” aparāta sortimentu. Mājturības stundās skolotāji lielu uzmanību velta veselīga, videi draudzīga ēdiena pagatavošanai. Sākumskolas klasēs pašu izaudzētie garšaugi tiek izmantoti vienkāršu ēdienu pagatavošanā dizaina un tehnoloģiju stundās.
<i>Kur saistībā ar pārtiku nepieciešami uzlabojumi?</i>	Vajadzētu dot iespēju skolēniem pašiem skolas ēdnīcā normēt otrā ēdiena porcijas lielumu. Mazs piedāvājums veģetārajām pusdienām. Slikta sadarbība ar ēdnīcas darbiniekiem informācijas iegūšanā.

<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i> <i>(Šeit jūs pierakstāt idejas rīcības plānam, citiem vārdiem, risinājumus nepieciešamajiem uzlabojumiem)</i>	Kopā ar skolas vadību vērsties ar ieteikumiem pie ēdnīcas darbiniekiem.

Vide un veselība

1. Ievads tēmā

Laikā, kad patēriecības kultūra vilina jauniešus izvēlēties videi un veselībai kaitīgus ieradumus, vides izglītības mērķis ir piedāvāt alternatīvas – aizraujošas bezmaksas, veselīgas un radošas aktivitātes, kas palīdz iepazīt dabu un ilgtspējīgu dzīvesveidu. Ekoskolai jādod iespēja apgūt nepieciešamās prasmes, lai varētu dzīvot labklājīgi, nepiesārņojot un neapdraudot vidi, kas šo labklājību nodrošina.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

1 – nepieņemami, 2 – slikti, 3 – apmierinoši, 4 – labi, 5 – lieliski (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

3. Skolēnu zināšanu, paradumu un attieksmju izvērtējums

Nosauc 2 rīcības, kas ir gan veselībai, gan videi draudzīgas!			
Cik bieži tu ēd konfektes, cepumus, čipsus vai citus rūpnieciski ražotus našķus?			
- Katru dienu Ļoti reti	- Gandrīz katru dienu	- Vienu reizi nedēļā	- 1 līdz 2 reizes mēnesī
Cik bieži tu dzer limonādes vai citus saldus dzērienus?			
- Katru dienu Ļoti reti	- Gandrīz katru dienu	- Vienu reizi nedēļā	- 1–2 reizes mēnesī

Kā tu visbiežāk pavadī laiku starpbrīžos?

- Vairāk pasīvi (piemēram, sēžu, lasu, runājos ar draugiem, spēļu spēles tālrunī u. c.)
- Vairāk aktīvi (piemēram, pastaigājos, spēļu bumbu vai citas aktīvas spēles)
- Vienlīdz daudz gan aktīvi, gan pasīvi

Vai tev patīk pavadīt brīvo laiku ārā, brīvā dabā?

- Jā - Dažreiz - Nē, vislabāk man patīk atrasties telpās

Uzraksti, kas, tavuprāt, ir ekomarkējums!

Atzīmē visus simbolus, kuri ir ekomarkējums!

4. Jautājumi vecākiem

Kā jūs ģimenē visbiežāk pavadāt brīvo laiku kopā ar bērniem?

- Pasīvi (piemēram, spēlējot galda spēles, skatoties filmas/TV u. c.)
- Aktīvi (piemēram, ejot pastaigās, braucot ar velosipēdiem, sportojot u. c.)
- Vienlīdz daudz gan aktīvi, gan pasīvi

Pārvietošanās kājām vai ar velosipēdu ir ne tikai veselībai, bet arī videi draudzīga.

Cik bieži jūs pārvietojaties kājām vai ar velosipēdu, nevis mehanizētajiem transportlīdzekļiem?

- Vienmēr	- Vairumā gadījumu	- Dažreiz	- Reti
<i>Rūpnieciski ražota pārtika ir viens no galvenajiem liekā svara un vides problēmu cēloņiem. Vai ikdienā pievēršat uzmanību tam, lai uzturs ģimenē būtu videi un veselībai draudzīgs?</i> - <i>Nepievēršam lielu uzmanību</i> - <i>Sekoju, lai būtu veselīgs (vairāk augļu un dārzeņu, mazāk cukura u. tml.)</i> - <i>Sekoju, lai būtu videi draudzīgs (vairāk sezonālu un vietējo, bioloģiski sertificētu produktu, mazāk rūpnieciski ražotas gaļas, palmu eļļu saturošu produktu u. tml.)</i> - <i>Ir svarīgi, lai būtu gan veselīgs, gan videi draudzīgs</i>			
<i>Atpūta dabā palīdz uzlabot ne tikai fizisko, bet arī garīgo veselību, kā arī veicina interesi par dabas vērtībām. Cik bieži jūsu ģimene dodas pārgājienos, apmeklē dabas parkus vai takas vai vienkārši atpūšas dabā?</i> - <i>Ļoti bieži un visos gadalaikos</i> - <i>Bieži, bet pārsvarā siltajā laikā</i> - <i>Dažreiz</i> - <i>Reti</i> - <i>Nekad</i>			
<i>Ekomarķējums ir simbols uz ekoloģiski sertificēta produkta iepakojuma, kas garantē, ka tas ir ražots no dabai draudzīgiem izejmateriāliem un ar videi nekaitīgām ražošanas metodēm. Produkti ar ekomarķējumu nedrīkst saturēt videi un veselībai kaitīgas izejvielas. Atzīmējiet visus simbolus, kuri ir ekomarķējums!</i>			

5. Pētījums

1. Ar dažādām metodēm (ne tikai ķērpjiem) izpētiet gaisa piesārņojuma līmeni skolas tuvumā. Apkopojiet informāciju par šāda piesārņojuma ietekmi uz veselību un pārrunāriet iespējas piesārņojumu skolas apkārtnē mazināt.
2. Veiciet pētījumu par skolēnu fiziskām aktivitātēm, esot skolā. Šim nolūkam varat izmantot novērojumu metodi, aptauju, fitnesa aproces vai viedtālrunus ar soļu skaitīšanas funkciju. Novērtējiet, vai skolēni starpbrīžos pietiekami daudz izkustas. Papildus varat noskaidrot, kādā veidā skolēni ierodas skolā un dodas mājup (kājām, ar velosipēdu, automašīnu vai tml.) un vai tas pozitīvi ietekmē viņu fizisko aktivitāšu līmeni.

6. Ilgtermiņa salīdzinājums.

	Gads					
Kas jānoskaidro	...	2022	2023	2024	2025	...
Skolēni, kuri starpbrīžos brīvo laiku pavada aktīvi, (%)		36	37	60	67	
Skolēni, kuri zina, kas ir ekomarkējums, (%)		10	15	12	11	

Skolēni, kuri atpazīst ekomarkējuma simbolus, (%)		22	24	21	22	
---	--	----	----	----	----	--

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā vislabāk darbojas saistībā ar vides un veselības tēmu?</i>	Skolā ir aktīva sporta dzīve. Siltajā periodā daudzas sporta nodarbības notiek ārā skolas stadionā. Daudzi skolēni piedalās ārpus stundu sporta nodarbībās Sākumskolas skolēniem starpbrīžos un pagarinātajā dienas grupā ir iespēja aktīvi izkustēties organizējot rotaļas un spēles, arī ārā jaunajā rotaļu laukumā. Siltajā laika periodā skolēniem starpbrīžos ir iespēja uzturēties ārā skolai pieguļošajā teritorijā. Tā kā skola atrodas ārpus apdzīvotām vietām, meža malā un no lielceļa to norobežo apstādījumi, tad apkārtnē ir diezgan tīrs gaiss, līdz ar to daudzu priekšmetu skolotāji izmanto skolas āra teritoriju stundu norisei. Pārtikas automātā ir tikai veselīgi našķi un dzērieni. Skolēniem nav iespēja iepirkties ārpus skolas, līdz ar to lielākā daļa ēd skolas pusdienas vai līdzīgu ēdienu.
<i>Kuros jautājumos nepieciešami uzlabojumi?</i>	Daļa skolēnu turpina piekopt pasīvu dzīves veidu starpbrīžos un ikdienas dzīvē Skolēniem joprojām trūkst zināšanas par ekomarķējumu.
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i> <i>(Šeit jūs pierakstāt idejas rīcības plānam, citiem vārdiem, risinājumus nepieciešamajiem uzlabojumiem)</i>	Aicināt pavasarī skolēnus braukt uz skolu ar velosipēdu vai nākt kājām. Gaitenjos sākumskolas ēkā nodrošināt iespējas apgūt un spēlēt dažādas interesantas kustību spēles, piemēram, lekt klasītes, gumijas. Lūgt "Zaļās klases" lektorei pastāstīt par ekomarķējumu Izveidot bukletu vai prezentāciju par ekomarķējumu

Skolas vide un apkārtnē

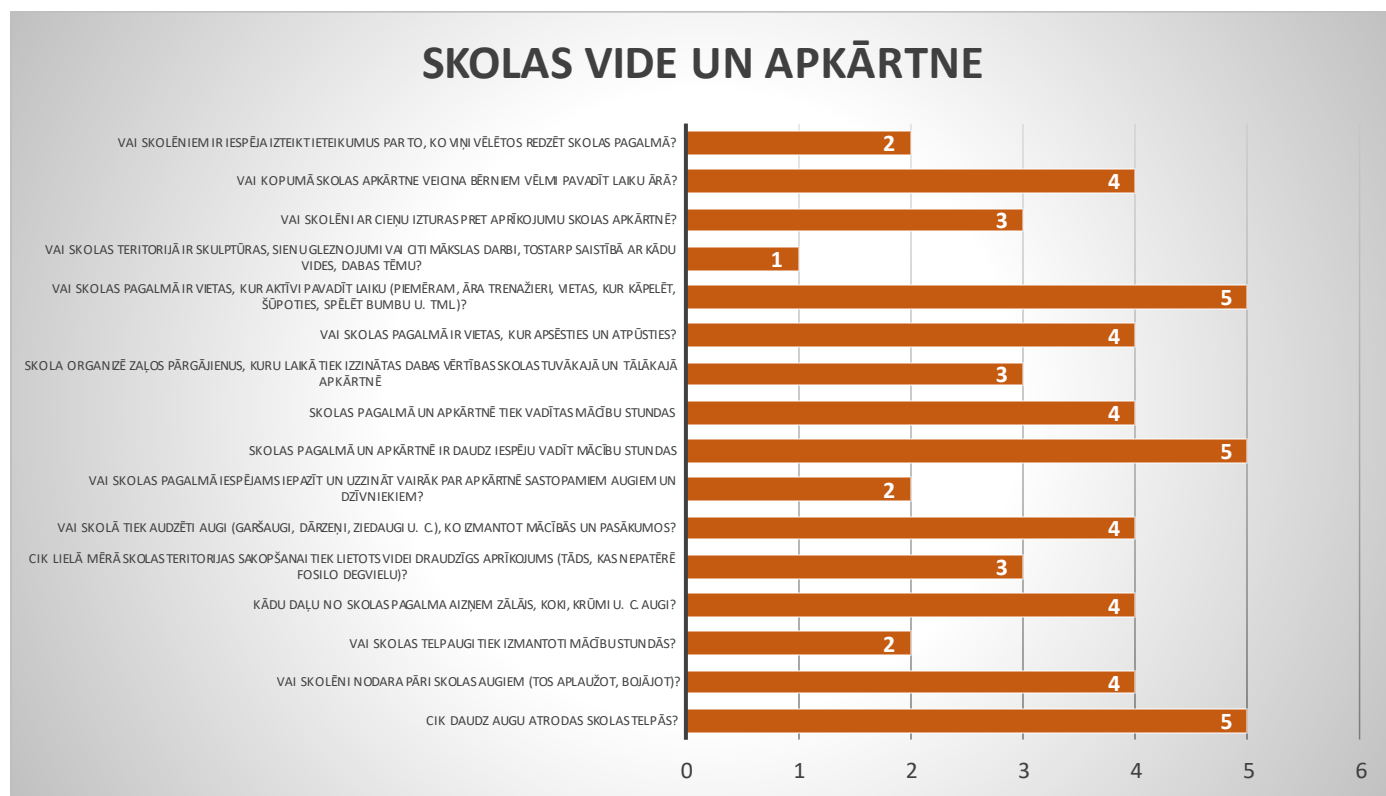
1. Ievads tēmā

Viens no labākajiem veidiem, kā uzlabot skolēnu labsajūtu mācību laikā, ir pēc iespējas biežāk iziet ārpus telpām un izmantot skolas apkārtni un tuvumā esošās dabas vērtības mācībās, pasākumos un atpūtā. Skolas var mācīties no dabas, kur katra brīvā niša tiek aizpildīta ar dzīvību – tāpat arī skolas teritorijas daļas pēc iespējas vairāk jāpiepilda ar izglītojošiem, dabas un atpūtas elementiem.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

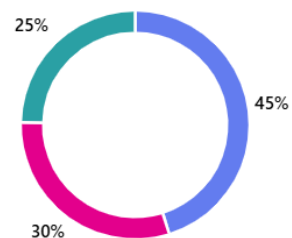
1 – nepieņemami, 2 – slikti, 3 – apmierinoši, 4 – labi, 5 – lieliski (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

3. Skolēnu zināšanu, paradumu un attieksmju izvērtējums

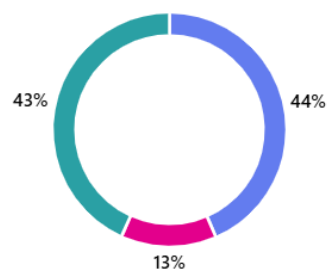
Vai tev ir svarīgi, ka skolas telpās un ārpus tām ir daudz augu?

● Jā	178
● Nē, citas lietas svarīgākas	119
● Nezinu	97

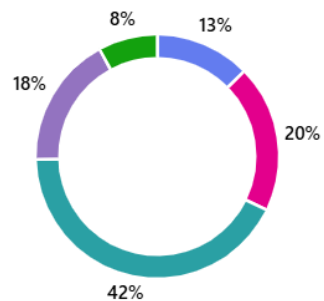
Vai tev patīk mācīties ārā?

● Jā	171
● Nē	52
● Dažreiz	170

Cik bieži tu starpbrīžos vai pēc stundām pavadi laiku skolas pagalmā?

● Vienmēr	50
● Vairumā gadījumu	77
● Dažreiz	167
● Retos gadījumos	69
● Nekad	31

4. Jautājumi vecākiem

Kādi, jūsuprāt, varētu būt ieguvumi no mācībām ārpus telpām?

Svaigs gaiss, un kustības.

Interesantāks mācību process.

Svaigs gaiss

Stipraka imunitate. Labākas koncentrācijas spējas. Apmierināta nepieciešamība pēc kustībām.

Elpot svaigu gaisu

Svaiga gaisa elpošana & ja mācību vielai atbilstošas vieta un lietas ir apskatāmas ārā. Sports ārā, kamēr laikapstākļi ir atbilstoši, noteikti ir veselīgi.

Jaunas emocijas bērniem, svaigs gaiss

Labāka attīstība bērnam, vairāk skābekļa, vairāk laika brīvā dabā

Dažādība

Svaiga gaisa elpošana & ja mācību vielai atbilstošas vieta un lietas ir apskatāmas ārā. Sports ārā, kamēr laikapstākļi ir atbilstoši, noteikti ir veselīgi.

Jaunas emocijas bērniem, svaigs gaiss

Labāka attīstība bērnam, vairāk skābekļa, vairāk laika brīvā dabā

Dažādība

Radošāks un izzinošāks mācību process, vairāk praktisku darbību, kas bērniem noteikti radītu lielāku interesi par priekšmetu.

Teorija tuvinātos praksei. Labāka lietu izpratne

Svaigs gaiss un iespēja izkustēties

Cita izpratne un uztvere par iegūtajam zināšanām

Vides maiņa, svaigs gaiss, jauna pieredze.

Pavadišana svaigā gaisā uzlabos koncentrēšanos

Kustība, svaigs gaiss, vairāku maņu aktivizēšana vienlaikus, iespēja uzlabot bērnu attieksmi pret vidi

Laika pavadīšana svaigā gaisā, acu atpūtināšana

Iespējams, svaigs gaiss un D vitamīns

Kognitīvo spēju uzlabošanās svaigā gaisā, brīvāka, nepieapīestāka atmosfēra salīdzinot ar darbu klasē, fiziskā kustība un no tās izrietošie ieguvumi, radošuma izpausme dabā. Reālistiska pieeja, piemēri (piemēram, mācoties par koku lapām, putniem vai citām dabā redzamām lietām).

Pozitīvi. Mainīt vidi mācību procesā būtu forši un noderīgi.

radošums

Stiprina imunitāti, paplašina redzesloku

Ārpus telpām ir plašs jēdziens. Nepareizi noformulēts jautājums laikam.

Bērnu vispārīga attīstība, fiziska kustība, svaigs gaiss un vides maiņa, kas radītu lielāku interesi par mācāmo vielu, kā arī emocionālā labvēlība

Viens variants - mācības svaigā gaisā un ar praktisko ievirzi vienmēr dod daudz vairāk, kā sēdēšana telpā un teorijas pārrunāšana. 2. Ja ārpus telpām nozīmē sadarbībā ar kādiem uzņēmumiem, lai iepazītu praktisko pusi - vispār super. Jo ir nepieciešams vairāk apgūt to, kas reāli notiek dzīvē.

Svaigs gaiss,

Lielāka saskare ar reālo dzīvi

Iegūtas zināšanas reālajā vidē

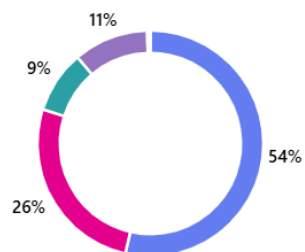
Vairāk pavadīts laiks dabā un reāli piemēri. Svaigs gaiss un nav karsti.

Vides maiņa, svaigss gaiss, interaktīvas nodarbes, būšana kustībā

Stiprina garīgo un fizisko veselību, veicina interesi un zinātkāri, atīrīsta sociālās prasmes, stiprina komandas garu, veicina radošumu un iniciatīvu, saikne ar vidi un ilgtspēja. Veidojas cieņpilna attieksme pret dabu.

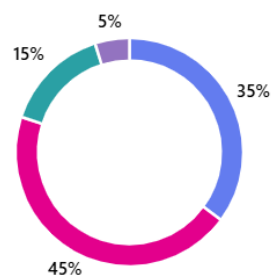
Vai jūs vēlētos, ka vairāk mācību stundu mūsu skolā norisinās ārpus telpām?

● Jā, noteikti	120
● Drīzāk jā	59
● Nezinu	20
● Drīzāk nē	24
● Noteikti nē	1

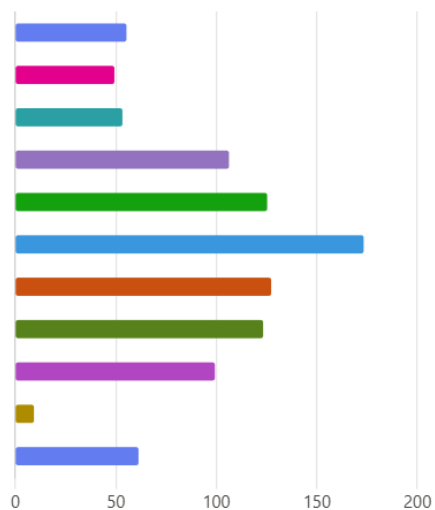
Vai, jūsuprāt, mūsu skolas apkārtnē veicina bērniem vēlmi pavadīt laiku ārā?

● Jā, noteikti	79
● Jā, bet nepieciešami nelieli uzlabojumi	101
● Nē, nepieciešami lieli uzlabojumi	34
● Nezinu	11

Kas, jūsuprāt, nepieciešams mūsu skolas apkārtnē, lai mudinātu bērnus vairāk laika pavadīt ārā mācībās vai atpūtā? (iespējams atzīmēt vairākas atbildes)

● Vairāk koku, apstādījumu, zālāju	55
● Vairāk dabisku teritoriju, kur vērot dabu (piemēram, atsevišķs laukums, kur vērot...	49
● Informatīvi stendi, kas ļauj vairāk uzzināt par apkārtnes augiem un dzīvniekiem	53
● Vieta, kur bērniem audzēt dārzeņus vai citus augus	106
● Vairāk soliņu atpūtai	125
● Vietas, kur vadīt mācību stundas ārā	173
● Aktivitāšu laukumi, kur droši kāpelēt, lēkāt, šūpoties	127
● Vietas, kur spēlēt bumbu	123
● Āra treniņi	99
● Skulptūras, sienu gleznojumi vai citi mākslas darbi	9
● Cits	61

5. Pētījums

1. Veiciet pētījumu par skolēnu brīvā laika pavadīšanu ārā, skolas apkārtnē. Cik bieži un cik daudz laika skolēni pavada ārā? Kādas vecuma grupas to dara biežāk? Ko skolēni dara ārā (pastaigājas, sēž, spēlē bumbu u. c.)? Noskaidrojiet, kas motivētu skolēnus vairāk laika pavadīt ārā, skolas apkārtnē. Padomājiet, kas nepieciešams, lai ārā pavadīto laiku varētu padarīt kvalitatīvāku un videi un veselībai draudzīgāku.
2. Izpētiet dabas vērtības tuvējā apkārtnē un izstrādājiat “zaļo pārgājienu” maršrutus. Paši izstaigājiat maršrutus, veidojiat kartes un dažādu dabas objektu aprakstus. Ieteicams ar pētījuma rezultātiem iepazīstināt vietējo pašvaldību, lai popularizētu izstrādāto maršrutu plašākā sabiedrībā.

6. Ilgtermiņa salīdzinājums.

	Gads					
Kas jānoskaidro	...	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26
Ārā vadītās mācību stundas 1. semestrī (skaits)		113	134	128	140	
Ārā vadītās mācību stundas 2. semestrī (skaits)		124	139	130	152	

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā vislabāk darbojas saistībā ar skolas apkārtni un tās izmantošanu?</i>	Skolas apstādījumus veido dažādi koki un krūmi. Lielu apkārtnes teritoriju aizņem zālāji. Ir daudz dekoratīvu lakstaugu puķu kastēs. Skolas iekštelpas ir apzaļumotas, augi apmierinošā stāvoklī. Daudzu priekšmetu skolotāji stundas organizē skolai pieguļošajā teritorijā Skolas stadiona teritorijā un jaunajā rotaļu laukumā ir iespēja aktīvi pavadīt laiku. Vecāki pozitīvi novērtē mācību stundu norisi ārpus telpām.

<i>Kuros jautājumos skolas vidē un apkārtnē nepieciešami uzlabojumi?</i>	Daži skolēni bojā telpaugus. Vecajā ēkā trūkst labiekārtotas atpūtas telpas skolēniem. Būtu nepieciešami vēl vairāk soliņu pie skolas.
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i> <i>(Šeit jūs pierakstāt idejas rīcības plānam, citiem vārdiem, risinājumus nepieciešamajiem uzlabojumiem)</i>	Pievērst lielāku uzmanību skolas telpās esošajiem augiem un to „labsajūtai”. Iekārtot atpūtas telpu skolēniem.

Mežs

1. Ievads tēmā

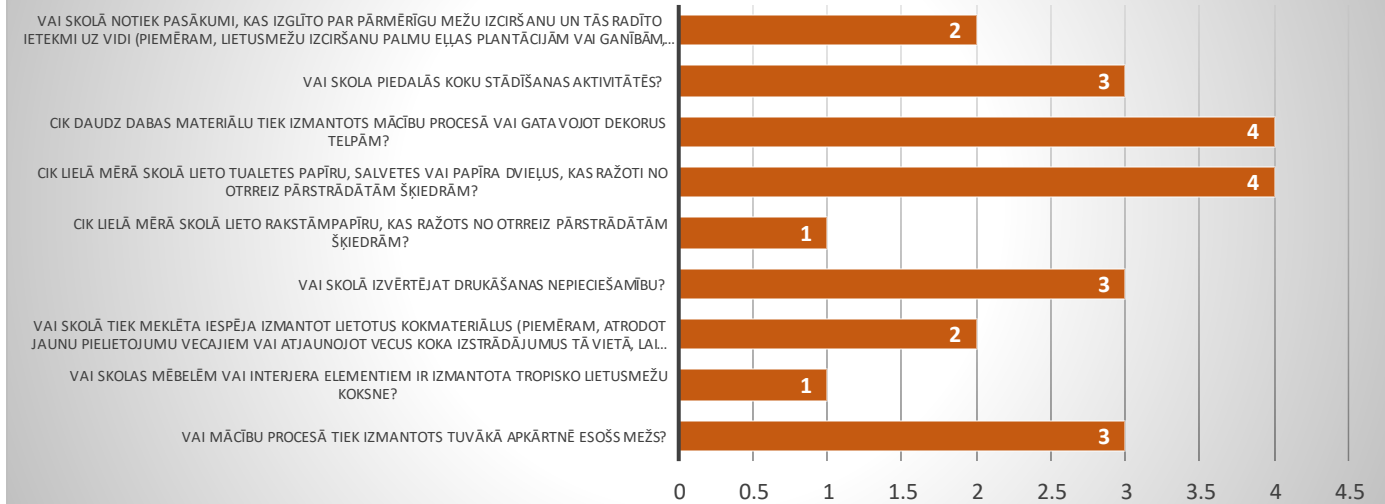
Nedrīkst aizmirst, ka aptuveni pusi Latvijas teritorijas klāj meži un tiem ir būtiska loma dabā, cilvēku dzīvē un valsts ekonomikā. Tādēļ skolas uzdevums ir veidot izpratni par meža lomu dabā un cilvēku dzīvē, kā arī mudināt rīkoties atbildīgi, saudzējot dabas vērtības, daudzveidību un meža resursus.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

1 – *nepieņemami*, 2 – *slikti*, 3 – *apmierinoši*, 4 – *labi*, 5 – *lieliski* (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

MEŽS

3. Skolēnu zināšanu, paradumu un attieksmju izvērtējums

<i>Kā tev šķiet, cik lielu daļu Latvijas teritorijas klāj meži?</i> a. Apmēram pusi b. Daudz vairāk nekā pusi c. Daudz mazāk kā pusi
<i>Cik bieži tu ar klasi dodies pastaigāties, atpūsties vai mācīties mežā?</i> - Vismaz reizi nedēļā - Dažas reizes mēnesī - Dažas reizes gadā - Ļoti reti
<i>Cik bieži tu ar ģimeni dodies pastaigāties, atpūsties mežā vai uzzināt kaut ko jaunu par to?</i> - Gandrīz katru dienu - Dažas reizes mēnesī - Dažas reizes gadā - Ļoti reti
<i>Kādas rīcības, tavuprāt, palīdz aizsargāt un taupīt meža resursus – gan Latvijā, gan pasaulē? (ieraksti dažas rīcības)</i>

4. Jautājumi vecākiem

<i>Cik bieži jūs ar ģimeni dodaties pastaigāties vai atpūsties mežā?</i> - Gandrīz katru dienu - Dažas reizes mēnesī - Dažas reizes gadā - Ļoti reti
<i>Kā jūs parasti rīkojaties, ja ieraugāt mežā atkritumus?</i>

- Ziņoju, izmantojot lietotni "Vides SOS"
- Ziņoju meža īpašniekam vai pašvaldībai
- Salasu atkritumus un izmetu tam, paredzētā vietā
- Nedaru neko
- Cits _____

Vai mājās pievēršat uzmanību tam, lai atbildīgi lietotu meža resursus? (iespējams atzīmēt vairākas atbildes)

- Nepievēršam uzmanību
- Iegādājamies papīru ar FSC sertifikātu
- Iegādājamies koka mēbeles ar FSC sertifikātu
- Lietojam papīru, kas ražots no otrreiz pārstrādātām šķiedrām
- Lietojam tualetes papīru, papīra dvieļus vai salvetes, kas ražoti no otrreiz pārstrādātām šķiedrām
- Taupīgi lietojam papīru (piemēram, izmantojam abas puses, lieki nedrukājam)
- Nelietojam vai maz lietojam produktus, kas veicina lietus mežu izciršanu (piemēram, produktus, kas satur palmu eļļu)
- Ziedojam vai iesaistāmies nevalstiskās organizācijās, kas rūpējas par meža aizsardzību
- Cits _____

5. Pētījums

1. Sadarbojoties ar ekspertiem, piemēram, no Pasaules dabas fonda, Latvijas dabas fonda, Latvijas Ornitoloģijas biedrības, Dabas aizsardzības pārvaldes u. c., izpētiet, vai tuvumā esošam mežam piemīt bioloģiski vērtīgām mežaudzēm raksturīgi elementi. Noskaidrojiet, kāpēc mežā bioloģiskā daudzveidība ir vajadzīga, kas to ietekmē un ko varētu darīt, lai to saglabātu. Izziņas procesā jums var noderēt šie materiāli: ej.uz/bio-mezaudzes un ej.uz/meza-daudzveid
2. Izpētiet, kā meža ekosistēmu ietekmē kailcirtes, kādām pārmaiņām tiek pakļauta meža ekosistēma, kādas ir alternatīvas videi draudzīgas meža apsaimniekošanas metodes, piemēram, izlases cirtes. Atrodiet labās prakses piemērus jūsu skolas tuvumā vai vispār Latvijā. Izziņas procesā jums var noderēt: <https://lv-pdf.panda.org/virzieni/mezs/> Turpat atradīsiet arī citas idejas pētījumiem un vērtīgus materiālus.

6. Ilgtermiņa salīdzinājums.

	Gads					
Kas jānoskaidro	...					
Papīra* patēriņš oktobrī, (kg)						
Papīra* patēriņš gadā, (kg)						

* šeit domāts – kopēšanai, drukāšanai un rakstīšanai paredzētais papīrs

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā vislabāk darbojas saistībā ar meža tēmu?</i>	Pie skolas ir mežs, kuru var izmantot mācību procesā. Skolā diezgan daudz izmanto tualetes papīru un papīra dvieļus, kas ir gatavoti no otrreiz pārstrādāta papīra. Telpu dekoru un mācību stundu ietvaros veidotu lietu gatavošanā daudz tiek izmantoti dabas materiāli, it īpaši sākumskolas klasēs.
<i>Kuros jautājumos meža tēmā nepieciešami uzlabojumi?</i>	Vajadzētu vismaz daļu rakstāmpapīra iegādāties ražotu no otrreizpārstrādātām šķiedrām. Ir diezgan liels papīra patēriņš drukāšanai, jo ir liels skolēnu skaits.
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i> <i>(Šeit jūs pierakstāt idejas rīcības plānam, citiem vārdiem, risinājumus nepieciešamajiem uzlabojumiem)</i>	Rosināt skolas vadību par rakstāmpapīra no otrreizpārstrādātām šķiedrām iegādi.

Bioloģiskā daudzveidība

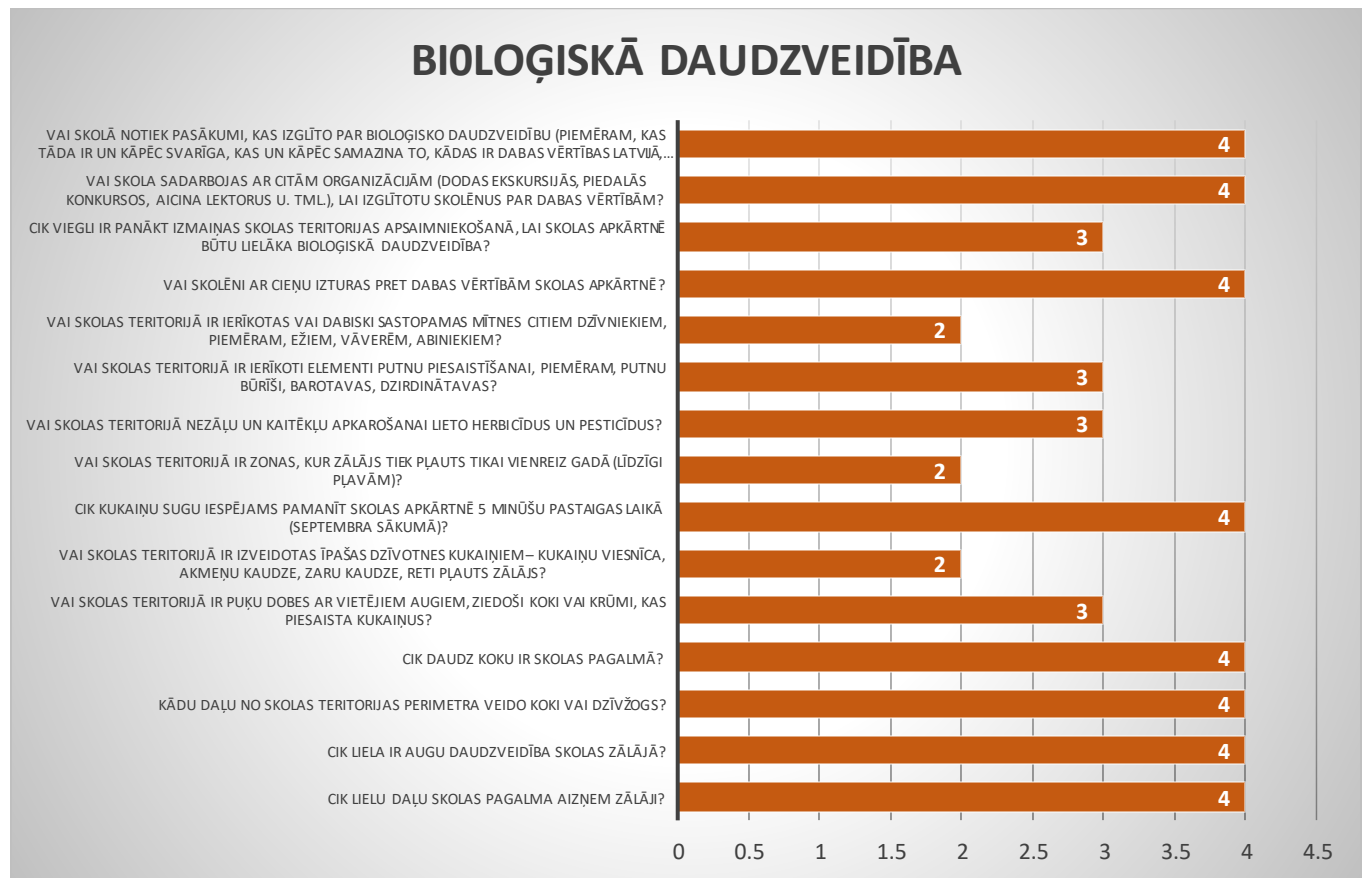
1. Ievads tēmā

Bieži skolas apkārtnē var atrast dažādas dzīvotnes un ekosistēmas, kas var kalpot par labu pamatu cilvēku un dabas attiecību izziņai ārpus klases. Iepazīstināšana ar dabu var radīt jauniešiem tālāku interesi par dabas vērtībām un personisku vēlmi palīdzēt aizsargāt dabu no neapdomīgas rīcības.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

1 – nepieņemami, 2 – slikti, 3 – apmierinoši, 4 – labi, 5 – lieliski (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

3. Skolēnu zināšanu, paradumu un attieksmju izvērtējums

Uzraksti, kas, tavuprāt, ir bioloģiskā daudzveidība!
Nosauc trīs rīcības, kas, tavuprāt, samazina augu, putnu, dzīvnieku bioloģisko daudzveidību?
Mini trīs veidus, kā mēs, tavuprāt, varam palīdzēt dabai un veicināt tās daudzveidību!
Kāpēc ir svarīgi, lai skolas pagalmā būtu liela kukaiņu un augu daudzveidība? (mini divus iemeslus)
Vai tu vēlētos, lai skolas pagalmā būtu lielāka dabas daudzveidība (vairāk vietējo augu, kukaiņu un putnu)?
- Jā - Nē, jau šobrīd ir pietiekami liela - Nezinu
Vai tev patīk pētīt augus vai vērot dzīvniekus dabā?
- Jā - Dažreiz - Nē, tas nešķiet interesanti

4. Jautājumi vecākiem

Šajā aptaujā pirmie divi jautājumi ir no Eirobarometra pētījuma [“Eiropiešu attieksme pret biodaudzveidību”](#), 2019.

Vai esat dzirdējis(-usi) terminu “bioloģiskā daudzveidība”?					
• Esmu dzirdējis(-usi) un zinu, ko tas nozīmē • Esmu dzirdējis(-usi), bet nezinu, ko tas nozīmē • Neesmu dzirdējis(-usi) • Neesmu drošs(-a)					
Cik lielā mērā, jūsuprāt, minētie faktori apdraud bioloģisko daudzveidību?					
Režģa tipa jautājums - katram faktoram jāatzīmē viens no 5 atbilžu variantiem:					
	Lielā mērā	Diezgan daudz	Nedaudz	Nemaz	Nezinu
Nelegālās medības					
Invazīvās augu vai dzīvnieku sugas					
Piesārņojums gaisā, ūdenī vai augsnē					
Intensīvā lauksaimniecība,					

mežizstrāde vai zvejniecība					
Cilvēka izraisītas katastrofas (piemēram, naftas noplūdes)					
Dabas katastrofas (plūdi, sausums, ugunsgrēki, vētras u. c.)					
Dabas teritoriju pārveidošana ceļu, ūdens vai energoinfrastruktūras izbūvei					
Dabas teritoriju pārveidošana citam pielietojumam (piemēram, purvu un citu mitru vietu nosusināšana lauksaimniecības vai apbūves vajadzībām)					
Klimata pārmaiņas					
Vai, jūsu prāt, mūsu skolas apkārtnē ir sastopama liela augu, kukaiņu un putnu daudzveidība? • Jā, noteikti • Jā, bet varētu būt lielāka • Nē, maza daudzveidība • Nezinu					
Atzīmējiet, kurus no bioloģisko daudzveidību veicinošiem elementiem jūs vēlētos redzēt mūsu skolas apkārtnē? (iespējamās vairākas atbildes) • Vairāk koku • Dzīvžogus • Ziedošus krūmus • Puķudobes ar vietējo sugu augiem • Nepļautas zāles laukumu (nelielu dabisku pļavu) • Kukaiņu viesnīcu • Ezišu mīgas • Baļķīšu krāvumu • Akmeņu krāvumu • Putnu būrus • Putnu barotavu • Dzirdinātavu putniem • Visus iepriekš minētos					

5. Pētījums

1. Izmantojot materiālus no projekta "[Lielās augu medības](http://ej.uz/dzivotnu-kartesana)" (ej.uz/dzivotnu-kartesana), veiciet dzīvotņu kartēšanu savas skolas pagalmā. Izdariet secinājumus par sugu daudzveidību un sastopamības biežumu.
2. Izpētiet pārtikas audzēšanas saikni ar bioloģisko daudzveidību. Kāda veida saimniekošanas metodes palielina un kāda veida metodes samazina bioloģisko daudzveidību. Izziņas procesā jums varētu noderēt nodarbības apraksts, kas atrodams šeit: ej.uz/audze-brivi

6. Ilgtermiņa salīdzinājums

Kas jānoskaidro	Gads					
	...	2022	2023	2024	2025	...
Skolēni, kuri zina, kas ir bioloģiskā daudzveidība (%)		20	29	72	69	
Skolēni, kuri var nosaukt 2 pamatotus iemeslus, kāpēc ir svarīgi, lai skolas pagalmā būtu liela kukaiņu un augu daudzveidība (%)		41	45	47	44	
Skolēni, kuri var nosaukt 2 veidus, kā mēs varam palīdzēt dabai un veicināt tās daudzveidību (%)		62	68	70	67	

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā vislabāk darbojas saistībā ar bioloģiskās daudzveidības tēmu?</i>	Skolas apkārtnē ir pietiekami liela bioloģiskā daudzveidība. Skolas pagalmā ir plašs, tajā ir zāliens un koki. Ceļu robežos apstādījumi. Var novērot dažādu sugu kukaiņus. Pie skolas ir mežs, grāvis. Netālu no skolas ir mini zoo „Brieži”, Ulbrokas ezers, Piķurga, Līgo parks. To var izmantot āra stundām un mācību ekskursijām bioloģiskās daudzveidības iepazīšanai. Ir izveidota kukaiņu māja un izvietoti putnu būriši. Netiek izmantoti ķīmiskie līdzekļi kaitēkļu apkarošanai. Notiek sadarbība ar “Zaļo klasi” un SIA “Getliņi”, kas piedāvā lekcijas un ekskursijas.

<i>Kuros jautājumos nepieciešami uzlabojumi?</i>	Skolēniem trūkst teorētisko zināšanu par atsevišķiem bioloģiskās daudzveidības jautājumiem, bet pārsvarā viss ir labi,
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i> <i>(Šeit jūs pierakstāt idejas rīcības plānam, citiem vārdiem, risinājumus nepieciešamajiem uzlabojumiem)</i>	Turpināt sadarbību ar "Zaļo klasi".

Klimata pārmaiņas

1. Ievads tēmā

Mūsdienās gandrīz jebkura rīcība rada papildus CO₂ – braucot ar autobusu sadedzinām degvielu, ieslēdzot klasē gaismu tiek sadedzināta gāze Rīgas TEC, bet, ēdot pusdienas, veicinām—lauksaimniecības mēslojuma ražošanu, kam arī izmanto fosilos resursus. Nevaram visās jomās uzreiz ieviest tīrākas tehnoloģijas, bet mēs vienmēr varam samazināt tās rīcības, kas piesārņojumu rada lieki – varam radīt mazāk atkritumu, ēst mazāk dzīvnieku produktus un vairāk augu produktu, vairāk braukt ar velosipēdu un iet kājām, taupīt elektrību un ziemā – siltumu.

2. Skolas izvērtējums

Klimata ietekmju situāciju raksturo skolas izvērtējuma dati enerģijas, transporta un pārtikas tēmās.

3. Skolēnu zināšanu, paradumu un attieksmju izvērtējums

Vai tu zini, kas ir klimata pārmaiņas?
- jā - nē - neesmu pārliecināts(-a)
Nosauc dažus cēloņus, kas, tavuprāt, izraisa klimata pārmaiņas!
Nosauc 3 lietas, kas, tavuprāt, varētu notikt klimata pārmaiņu rezultātā!
Nosauc 3 svarīgākos ikdienas paradumus, kas var samazināt klimata pārmaiņas!

4. Jautājumi vecākiem

Svarīgi – Klimata pārmaiņu tēmā jautājumi ir ņemti no [Eiropas Komisijas pētījuma par iedzīvotāju atbalstu klimata pasākumiem](#), tādēļ lūgums tos neizmainīt, lai tie būtu salīdzināmi ar Latvijas datiem!

Kuru no šīm problēmām jūs uzskatāt par visas pasaules lielāko problēmu? (atzīmē 1)
• Klimata pārmaiņas • Infekcijas slimību izplatība • Nabadzība, bads un dzeramā ūdens trūkums • Ekonomiskā situācija • Demokrātijas un tiesiskuma mazināšanās • Dabas stāvokļa pasliktināšanās • Pieaugošais iedzīvotāju skaits pasaulē • Starptautiskais terorisms • Piesārņojuma izraisītas veselības problēmas • Bruņoti konflikti • Kodolieroču skaita palielināšanās
Kuras no pārējām minētajām jūs uzskatās par lielām problēmām? (atzīmē līdz 4 atbildēm)

• Klimata pārmaiņas • Infekcijas slimību izplatība • Nabadzība, bads un dzeramā ūdens trūkums • Ekonomiskā situācija • Demokrātijas un tiesiskuma mazināšanās • Dabas stāvokļa pasliktināšanās • Pieaugošais iedzīvotāju skaits pasaulē • Starptautiskais terorisms • Piesārņojuma izraisītas veselības problēmas • Bruņoti konflikti • Kodolieroču skaita palielināšanās
Vērtējot skalā no 1 līdz 10, jūsuprāt, cik nopietna problēma šobrīd ir klimata pārmaiņas? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 (Nepavisam nav nopietna) (Ārkārtīgi nopietna)
Vai, jūsuprāt, Latvijas valdība dara pietiekami daudz, lai cīnītos ar klimata pārmaiņām? • Pietiekami • Nepietiekami • Pārāk daudz • Nezinu
Vai jūs personīgi pēdējo sešu mēnešu laikā esat veicis(-kusi) kādu rīcību, lai mazinātu klimata pārmaiņas? • Jā • Nē • Nezinu
Kuras no šeit minētajām darbībām, ja vispār kāda, ir attiecināma uz jums? (iespējamās vairākas atbildes) • Jūs cenšaties samazināt savu atkritumu daudzumu un regulāri šķirojat atkritumus, lai tos varētu nodot atkārtotai pārstrādei • Jūs pēc iespējas vairāk cenšaties samazināt vienreiz lietojamo preču patēriņu, piemēram, lielveikalu piedāvātos plastikāta maisiņus, nevajadzīgu iepakojumu • Pērkot jaunu sadzīves tehniku, piemēram, veļas mašīnu, ledusskapi vai TV, svarīgs izvēles faktors ir zemāks enerģijas patēriņš • Jūs iegādājaties un lietojat uzturā vairāk bioloģiskās pārtikas • Jūs iegādājaties un lietojat uzturā mazāk gaļas • Personiskās automašīnas vietā jūs regulāri izmantojat videi draudzīgākas alternatīvas, piemēram, ejat kājām, braucat ar velosipēdu, izmantojat sabiedrisko transportu vai automašīnu koplietošanu • Pērkot pārtikas produktus, jūs ņemat vērā to oglekļa pēdu un reizēm attiecīgi pielāgojat iepirkšanos • Plānojot atvaļinājumu un citus tālākus ceļojumus, jūs ņemat vērā transporta oglekļa pēdu un reizēm attiecīgi pielāgojat savus plānus • Jūs esat aprīkojis(-usi) savu māju ar labāku siltumizolāciju, lai samazinātu enerģijas patēriņu • Jūs savā mājā esat uzstādījis(-usi) aprīkojumu, lai kontrolētu un mazinātu enerģijas patēriņu • Jūs esat pārgājis(-usi) pie cita elektroenerģijas piegādātāja, kas piedāvā lielāku daļu no atjaunojamajiem avotiem iegūtas enerģijas • Jūs savā mājā esat uzstādījis(-usi) saules paneļus

• Jūs esat iegādājies(-usies) energotaupīgu māju • Jūs esat iegādājies(-usies) jaunu automašīnu, un liela nozīme tās izvēlē bija mazam degvielas patēriņam • Jūs esat iegādājies(-usies) elektrotransportlīdzekli • Cits _____
Skatoties nākotnē, cik svarīgi, jūsuprāt, ir Latvijas valdībai uzstādīt mērķus atjaunojamās enerģijas izmantošanas palielināšanai (piemēram, vēja un saules enerģijai) līdz 2030. gadam? • Ļoti svarīgi • Diezgan svarīgi • Nav ļoti svarīgi • Nepavisam nav svarīgi
Skatoties nākotnē, cik svarīgi, jūsuprāt, ir tas, ka Latvijas valdība sniedz atbalstu energoefektivitātes uzlabošanai līdz 2030. gadam (piemēram, aicinot iedzīvotājus siltināt mājokļus, uzstādīt saules paneļus vai iegādāties elektrotransportlīdzekļus)? • Ļoti svarīgi • Diezgan svarīgi • Nav ļoti svarīgi • Nepavisam nav svarīgi

5. Pētījums

1. Tāpat kā enerģijas tēmā, iesakām aprēķināt skolas radīto ietekmi uz klimata pārmaiņām, izmantojot Vides izglītības fonda CO₂ kalkulatoru. Noskaidrojiet, kurās jomās ietekme ir vislielākā, un izvirziet priekšlikumus, ko varētu darīt, lai to mazinātu. Vairāk informācijas: co2.videsfonds.lv/ka-stradat
2. Aprēķiniet savu ekoloģiskās pēdas nospiedumu! Ekoloģisko pēdu parasti izsaka hektāros – cik hektāru zemes un ūdens platības nepieciešams, lai saražotu kāda cilvēka aktivitātēs patērēto produkciju un absorbētu šo produktu dzīves ciklā radīto piesārņojumu. Šo pētījumu skolēniem būs ērtāk veikt kopā ar saviem vecākiem, taču skolā varat pārrunāt veidus, kā ģimenes varētu samazināt savu ekoloģiskās pēdas nospiedumu. Aprēķiniem izmantojiet vienu no tiešsaistes kalkulatoriem:
 - a. jalajalg.positium.ee (izsaka rezultātu hektāros)
 - b. www.pdf.lv/klimats/klimats.html (izsaka rezultātu tonnās CO₂ gadā)

6. Ilgtermiņa salīdzinājums

Ilgtermiņa salīdzinājumam šajā tēmā iesakām izmantot CO₂ informāciju, kas jau parādās pie enerģijas sadaļas.

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
--	----------------------

<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā vislabāk darbojas saistībā ar klimatu?</i>	Lielākā daļa skolēnu, pedagogu un vecāku klimata pārmaiņas saskata kā nopietnu problēmu un arī ikdienas dzīvē cenšas ar savu rīcību (atkritumu šķirošanu, elektroenerģijas taupīšanu, pārvietošanos ar velosipēdiem un kājām, energoefektīvu elektroierīču iegādi, atjaunojamo un dabai draudzīgāku resursu izmantošanu) iesaistīties šo problēmu mazināšanā.
<i>Kuros jautājumos nepieciešami uzlabojumi?</i>	Jaunāko klašu skolēniem trūkst zināšanu par klimata pārmaiņu cēloņiem un to izraisītajām sekām.
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i> <i>(Šeit jūs pierakstāt idejas rīcības plānam, citiem vārdiem, risinājumus nepieciešamajiem uzlabojumiem)</i>	Turpināt sadarbību ar “Zaļo klasi”. Izveidot informatīvu bukletu un pielikt pie ekodēļa. Silto džemperu dienā tiks samazināta temperatūra skolas telpās.

Līdzdalība, komunikācija un mācību saturs

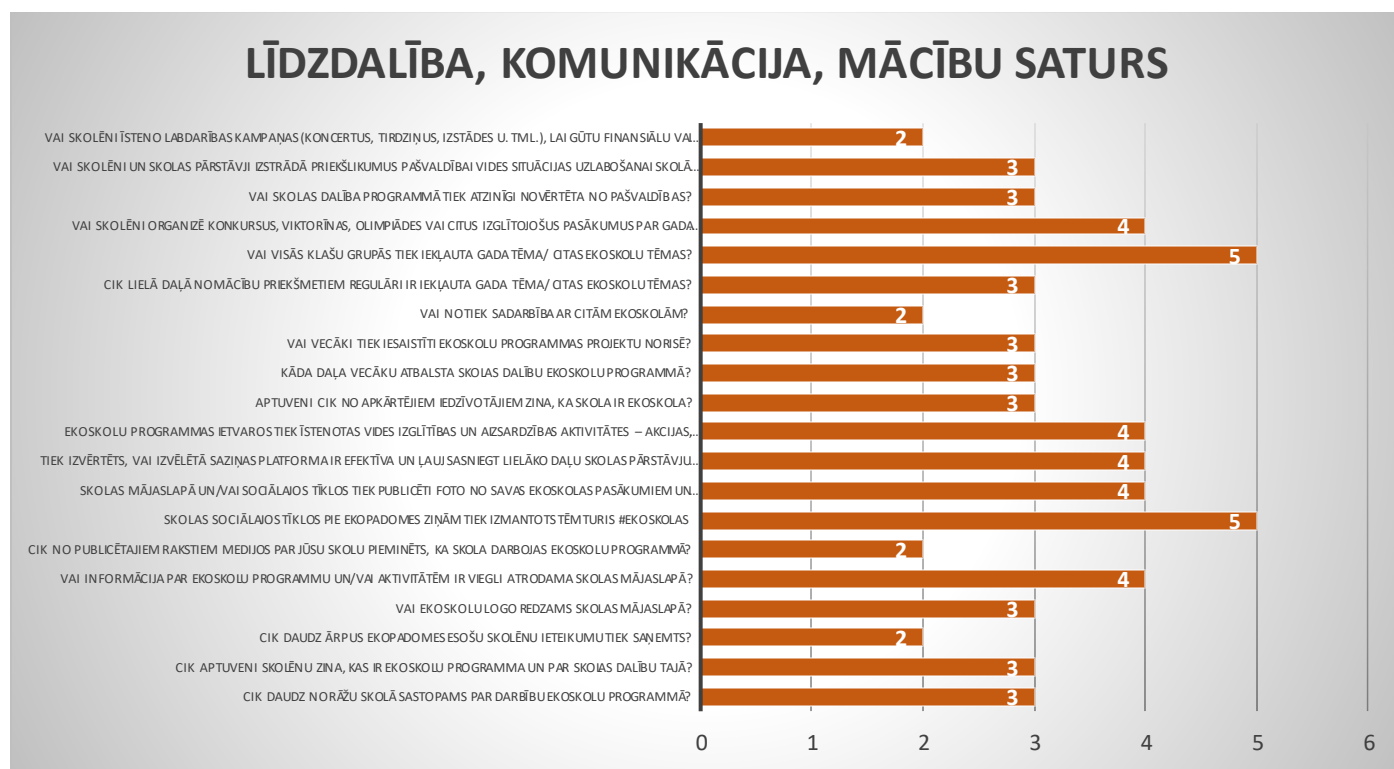
1. Ievads

Ekopadomes mērķis ir iesaistīt Ekoskolas aktivitātēs pēc iespējas vairāk cilvēku – gan skolas pedagogus un audzēkņus, gan vecākus un apkārtnējo sabiedrību. Tāpat ir svarīgi, ka Ekoskolu tēmas un citi vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības jautājumi tiek iekļauti visos mācību priekšmetos. Lai to varētu veiksmīgi īstenot, nepieciešams izvērtēt pašreizējo situāciju.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

1 – *nepieņemami*, 2 – *slikti*, 3 – *apmierinoši*, 4 – *labi*, 5 – *lieliski* (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

3. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
--	----------------------

<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā vislabāk darbojas saistībā ar komunikāciju un skolas, sabiedrības iesaistīšanu?</i>	Skolēni, vecāki un skolotāji ir informēti un iesaistās Ekoskolu programmā. Ekoskolas darbība tiek atspoguļota pie Ekodēļa, skolas mājas lapā un sociālajos tīklos, kā arī dažos rakstos pašvaldības avīzē "Tēvzemīte". Ekoskolu tēmas ir iekļautas mācību saturā. Ekoskolas veidotajās aktivitātēs- aptaujās, izstādēs, zibakcijās tiek iesaistīti visi skolēni, padagogi, vecāki un daļēji novada iedzīvotāji. Skolā tiek organizēti ārpusstundu pasākumi par Ekoskolas tēmām, it īpaši tajās aktīvi iesaistās sākumskolas skolotāji. Ir labdarības pasākumi- depozītā iegūtie līdzekļi novirzīti dzīvnieku patversmei "Ulubele" Ekopadomes pārstāvji piedalās Videsfonda rīkotajā Ziemas forumā
<i>Kuros jautājumos nepieciešami uzlabojumi?</i>	Vāja sadarbība ar citām ekoskolām. Vairāk jāiesaista skolēnu vecāki un vairāk jāizsaka priekšlikumi pašvaldībai. Maz priekšlikumu no ārpus Ekopadomes esošajiem skolēniem
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i> <i>(Šeit jūs pierakstāt idejas rīcības plānam, citiem vārdiem, risinājumus nepieciešamajiem uzlabojumiem)</i>	Piedalīties Videsfonda rīkotajos forumos gan ziemas, gan vasaras.. Vērsties ar saviem priekšlikumiem pašvaldībā. Rīkot pasākumus (izglītojošas lekcijas), iesaistot skolēnu vecākus. Piedalīties citu Ekoskolu rīkotajos pasākumos. Vajadzētu rakstīt publikācijas avīzei Tēvzemīte.